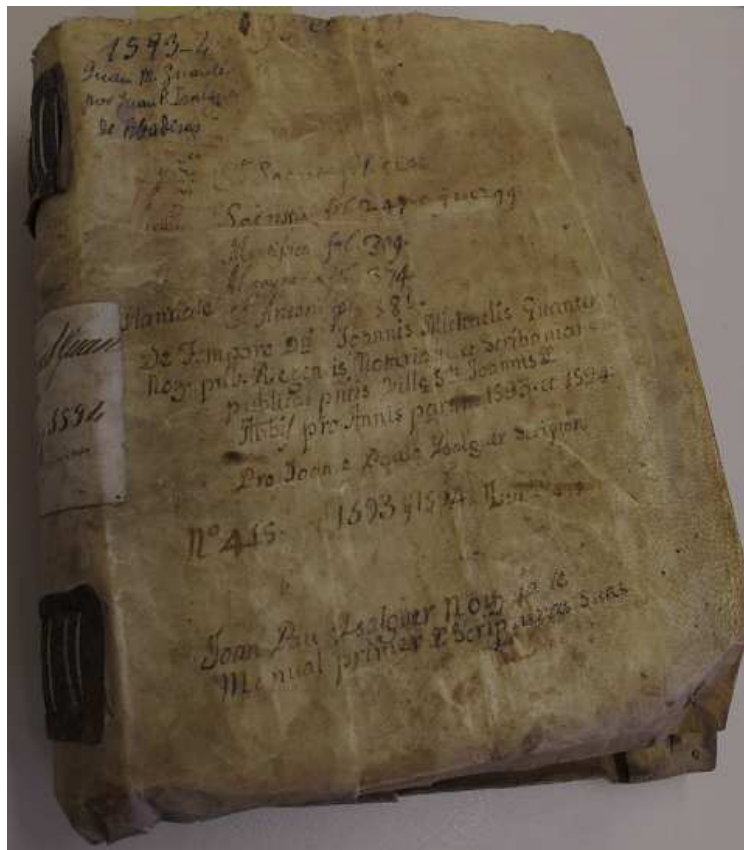

MEMÒRIA

Recerca documental de Sant Pau de Segúries

Caldes de Malavella, juliol de 2017.

Emma Llach i Palmada
Joan Llinàs i Pol
Àlex Martínez i Giralt

ÍNDEX

Índex	p. 1
1. Introducció	p. 2
2. Situació geogràfica i dades històriques	p. 4
3. Recerca documental de Sant Pau de Segúries	p. 8
3.1.1. Recerca de documentació editada	p. 8
3.1.2. Recerca de documentació d'arxiu	p. 10
4. Inventari de la documentació localitzada	p. 15
4.1. Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA)	p. 16
4.2. Arxiu Comarcal de la Cerdanya (ACCE)	p. 20
4.3. Arxiu Comarcal de la Garrotxa (ACGX)	p. 22
4.4. Arxiu Episcopal de Vic (AEV)	p. 30
4.5. Arxiu Monestir Sant Joan de les Abadesses (AMSJA)	p. 36
4.6. Relació documentació publicada	p. 57
4.7. Documentació d'altres arxius	p. 62
4.8. Articles i publicacions	p. 64
5. Conclusions	p. 66
5.1. La vila de Sant Pau de Segúries	p. 66
5.2. Camins i ponts	p. 70
5.3. Els masos	p. 71
5.4. Els molins	p. 72
5.5. La Ral	p. 73

1. INTRODUCCIÓ

Sant Pau de Segúries és un municipi situat a la vall alta del Ter al punt de contacte entre la vall de Camprodon i el Baix Ripollès. A causa de la seva ubicació geogràfica i orogràfica ha estat des de sempre una cruïlla estratègica de camins, ja que hi convergien (i hi convergeixen encara, transformats en modernes carreteres) el camí que remuntant el Ter es dirigia a Coll d'Ares i al Vallespir; el que baixava, també resseguint el riu, cap a Sant Joan de les Abadesses i Ripoll; i, finalment, el que aconduïa cap a la Garrotxa (Vall de Bianya, Olot, Besalú).

Malgrat que, gràcies a aquesta circumstància, a Sant Pau de Segúries els testimonis d'ocupació humana es remunten com a mínim, a l'antiguitat i que els nuclis actuals, tant Sant Pau com la Ral, són inequívocament d'origen medieval, existeix una mancança important pel que fa al coneixement d'aquest municipi, donat que a data d'avui no s'ha realitzat encara un estudi global sobre la seva història.

Per això, el 19 de desembre de 2016 l'Ajuntament de Sant Pau de Segúries va adjudicar a Atri Cultura i Patrimoni SLU un contracte per a la realització d'una recerca documental, en fons arxivístics de totes les èpoques, sobre la localitat. El principal objectiu d'aquesta recerca és posar les bases per pal·liar aquesta mancança i poder comptar amb un aplec sistematitzat i complet de dades sobre la història del municipi, a partir del qual endegar -mitjançant estudis més aprofundits- els corresponents projectes de publicació, difusió i divulgació de la història i del patrimoni cultural de Sant Pau de Segúries.

En aquesta memòria presentem els resultats d'aquesta recerca, que s'ha realitzat bàsicament al llarg de la primera meitat de l'any 2017. Els objectius principals de la recerca, que hem esmentat en el paràgraf anterior, no han variat substancialment. Tanmateix, cal remarcar que, atesos els bons resultats entorn dels períodes medieval i modern, no s'ha tractat a fons la documentació dels segles XIX i XX, considerablement més coneguda i publicada, i en tot cas molt més accessible.

Els autors d'aquesta primera recerca documental sobre Sant Pau de Segúries han estat Emma Llach Palmada, llicenciada en Història i en Documentació; Joan Llinàs Pol, arqueòleg i llicenciat en Història; i Alejandro Martínez Giralt, doctor en Història Medieval.

Cal remarcar que no s'han realitzat tasques d'investigació, donat que l'objectiu bàsic de la nostra tasca era localitzar la documentació històrica existent sobre Sant Pau de Segúries i consignar-la en la present memòria perquè serveixi de base per a futures

investigacions més aprofundides i detallades. Malgrat tot, cal esmentar que degut al desconeixement general de la història de Sant Pau de Segúries anterior a l'època contemporània, la nostra recerca ha proporcionat un seguit d'informacions inèdites que, fins i tot sense aprofundir, ens permeten esbossar una primera visió general i provisional que descrivim en les conclusions de la part final d'aquesta memòria.

Al tractar-se d'una informació inèdita, alguns del arxivers i col·laboradors en aquesta recerca ens han sol·licitat que no es publiquin algunes dades sense consultar-los prèviament, ja que hi estan treballant. Així mateix, per a publicacions futures, la citació d'aquest treball realitzat és:

LLACH, E.; LLINÀS, J.; MARTÍNEZ, A. *Recerca documental de Sant Pau de Segúries*. Memòria inèdita. 2017

Aquest treball no hauria estat possible sense la col·laboració del personal dels diversos arxius consultats.

2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA I DADES HISTÒRIQUES

Actualment Sant Pau de Segúries és un municipi de la comarca del Ripollès, situat a la Vall del Ter, tocant amb la Garrotxa. El terme municipal limita amb Camprodon al nord, la Vall de Bianya a l'est, Sant Joan de les Abadesses i la Vall de Bianya al sud, i Sant Joan de les Abadesses i Camprodon a l'oest. El nucli urbà de Sant Pau de Segúries es troba a l'esquerra del riu Ter i el municipi comprèn també agregat el nucli de La Ral, situat prop de Camprodon, a la dreta del riu Ter.

Les primeres dades històriques de què tenim constància a la zona de Sant Pau de Segúries es remunten a fa més de 2000 anys gràcies a la Via Annia, coneguda popularment com la Via Romana del Capsacosta. Els romans construïren aquesta via, com a ramal de la Via Augusta, per tal de connectar l'extensa àrea agrícola de la vall del Fluvià amb els jaciments miners de l'alta Garrotxa i del Ripollès, amb la finalitat de transportar els metalls extrets de les mines dels Pirineus fins al port d'Empúries. La "Via Annia" començava prop de Figueres i, a partir d'allà, es dirigia, en sentit oest, vers Besalú, Castellfollit de la Roca i la plana de Bianya. Al bell mig d'aquesta plana el seu traçat canviava d'orientació i s'enfilava de forma decidida cap a la collada de Capsacosta, situada més al nord.

A partir d'aquesta collada, que separa les actuals comarques de la Garrotxa i el Ripollès, la via es dirigia, des de l'actual municipi de Sant Pau de Segúries, fins a Camprodon i el coll d'Ares. Allà connectava amb la via que tot seguint el curs del riu Tec s'ajuntava amb la "Via Domitia" en el terme municipal del Voló (el Rosselló). El caràcter relativament marginal de la "Via Annia" dins de l'àmplia xarxa viària que els romans bastiren a Hispania ha estat un factor determinant que sigui una de les vies romanes millor conservades de la península Ibèrica, on es poden observar les tècniques de construcció de les vies romanes: murs de contenció, camins en serpent per salvar el pendent, pilons guarda-rodes, etc. L'any 2015 va ser declarada com a BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional) en la categoria d'arqueologia, per la Generalitat de Catalunya.

Les primeres dades documentals conegudes sobre Sant Pau de Segúries es remunten a finals del segle IX i primers anys del segle X, quan trobem documentat el topònim Segúries amb diverses variants: *Seguriliis* (898), *Segorilias* o *Securilus* (904), o, fins i tot, *Seguris* (996). Més endavant trobem *Segurilies* (1054) o *Segurilles* (1359).

Des de la primera meitat del segle X aquesta contrada va estar sota la jurisdicció del monestir de Sant Joan de les Abadesses i va pertànyer al bisbat de Vic, l'arxiu del qual conserva la documentació parroquial relativa a Sant Pau de Segúries.

El 13 de febrer de 1128 Berenguer Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses, obtingué del comte Ramon Berenguer III de Barcelona permís per establir un mercat setmanal a la població.

Sembla que els efectes del terratrèmol esdevinguts el 1152 afectaren Sant Pau de Segúries i que l'abat Pere Soler (1203-1217) n'ordenà la reconstrucció. L'abat que el succeí, Arnau de Corsavell, concedí carta de poblament i franqueses el 1217 als que hi vivien o bé volguessin establir-s'hi; malgrat això, la població no passà mai de 30 o 35 focs, xifra que disminuí a menys de 20 degut a la pesta negra del segle XIV.

A mitjan segle XIII el rei Jaume I, que venia de conquerir les ciutats de Mallorca i de València, es va veure enfrontat als monjos de Sant Pere de Camprodon, els quals en teoria senyorejaven la vall com a feudataris del rei, malgrat en la pràctica ho fessin com si en fossin els grans propietaris. D'aquest conflicte naixeria l'actual indret de la Ral, situat a 4 quilòmetres de Camprodon i a 2,3 de la vila de Sant Pau de Segúries, a la que pertany religiosament i civil. Concretament, el rei Jaume I arribà a un acord amb Ramon de la Bisbal, abat de Sant Joan de les Abadesses, conforme el monestir cedia al monarca el pla de Miralles (situat en un extrem de l'actual municipi de Sant Pau de Segúries, en la denominada "Batllia de la Rovira", prop del terme de Creixenturri). Concretament, el 24 de juliol de 1248 se signà un pacte a Girona pel qual l'abat concedia a Jaume I un tros de terra situat entre el riu Ter per llevant, la roca del Gorg i el mas Pujol per migdia, al peu del puig de l'Illa per ponent, i el torrent i els masos de Miralles per tramuntana, amb l'objectiu de crear una vila nova al lloc que anomenaven "Vila Reial" (*ad construendam villam et populationem de novo faciendam in loco qui vocatur villa Regale*).

La idea de fundar la Ral, aleshores coneguda alternativament amb els noms de vila Reial o de Sa Reial (*ville Regale, villa de ça Reyal*, 1250), o bé vila de la Reial (*ville de Regali*; 1299), es degué a una temptativa de Jaume I de debilitar demogràficament i econòmicament Sant Pere de Camprodon creant un pol d'atracció amb la inestimable col·laboració de l'altre gran competidor monàstic de la zona, que no era altre que Sant Joan de les Abadesses.

Pels acords aprovats pel rei el 23 d'octubre de 1250 la Reial havia de convertir-se en el centre d'una vegueria, esdevenint així lloc de residència del veguer reial i disposant d'escrivania i de notaria pròpies, tot i que entre altres condicions Jaume I hagué d'acceptar la cessió al monestir de les Abadesses de la meitat dels rèdits de la notaria i de comprometre's a no perjudicar el trànsit i l'activitat al mercat de la vila de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses.

La partició de drets rendístics i jurisdiccionals vinculats a la vegueria de la Reial acabaria creant disputes entre el monestir de Sant Joan de les Abadesses i els reis

d'Aragó del casal de Barcelona. Fou necessària una sentència judicial del 27 de juliol de 1276 per dictaminar que els habitants de les senyories de l'abadia estaven subjectes al control del veguer de la Reial en tot excepte en el que assenyalaven els privilegis i les exempcions fiscals que se'ls havien atorgat en temps de Jaume I.

En tot cas, ja avançat el segle XIII la vegueria de la Reial es convertiria segurament en un annex de la vegueria de Camprodon. Al cap i a la fi, la Ral no sembla que acabés d'adquirir mai l'impuls demogràfic ni econòmic que s'esperava d'ella. Per altra banda, el monestir de Sant Pere de Camprodon havia decidit cedir enfront de la voluntat reial, i l'any 1251 es podria crear ja l'esmentada vegueria de Camprodon. L'àrea d'influència dels veguers podia variar segons els canvis en les divisions administratives. Tot i això, almenys un segle abans de la seva abolició amb la imposició del Decret de Nova Planta, els veguers de la zona ho serien de les vegueries de Camprodon, de Ripoll i el Ripollès, de Sant Joan de les Abadesses i de la Reial.

L'any 1388 es va construir a la Reial una església dedicada a Santa Maria de la Gràcia, que va ser refeta el 1609 i que és sufragània de la de Sant Pau de Segúries. Del nucli medieval de la Reial, la majoria de les cases es van veure afectades pel terratrèmol de 1428.

L'estancament de la futura Ral coincidí amb el progressiu creixement urbanístic i demogràfic del nucli de Sant Pau, que al segle XVII tenia 51 famílies. L'any 1787 hi vivien 379 persones, xifra que el 1860 era de 486.

L'activitat econòmica predominant, com a tot Catalunya, era l'agricultura, on destacaven els conreus de cereals, patates, blat de moro i farratges, i la ramaderia amb explotacions de bestiar boví i oví. També s'establiren molins fariners al costat dels cursos fluvials, alguns ja documentats a l'època medieval. No fou fins a les darreries del segle XIX i la primera meitat del segle XX quan el sector econòmic es diversificà amb una explotació de fabricació de ciment i dues centrals hidràuliques (El Mariner i Brandia) de producció d'energia elèctrica per mitjà de l'aprofitament de l'aigua del riu Ter. També s'instal·là, entre altres sectors, la fàbrica Llaudet de tintura i acabats de cotó, la fàbrica d'embotits Lapedra i una serradora.

L'any 1960 es va començar a construir la nova església de Sant Pau de Segúries al nucli urbà, obra de Francesc Vayreda i Pau Monguió. És un edifici de línies modernes i funcionals, amb planta diagonal i grans vidrieres. L'escultor F. Fajula va ser l'encarregat de la seva decoració. Va ser beneïda el 1971. També es conserva l'antiga església de Sant Pau, a llevant del nucli, edificada entre 1681 i 1693 sobre les restes de l'església primitiva documentada des del 920. D'aquest primer temple no en resta cap testimoni, ni de l'original ni tampoc de la reedificada a principis del segle XII en

estil romànic; per trobar-ne els vestigis caldria una intervenció arqueològica al subsòl de l'actual església d'estil barroc.

En tot cas, és important assenyalar que la parròquia de Sant Pau de Segúries s'ha mantingut quasi inalterable des de l'edat mitjana. Tanmateix, l'església parroquial no va aconseguir mai generar un nucli habitat al seu voltant, sorgit de la cellera o sagrera que inevitablement tenia vinculada, com ha passat a tantes i tantes altres poblacions del país. El nucli urbà, contràriament, es va desenvolupar a un quilòmetre de distància, a tocar del Ter i en un indret ideal tant per la seva situació sobre el camí públic de Ripoll a coll d'Ares com per les seves excel·lents defenses naturals. Aquesta fou molt probablement la causa que el temple parroquial quedés enclavat en un entorn rural, caracteritzat pels masos dispersos i que, modernament, quan va caldre renovar-lo, se'n fes un de nou dins del nucli urbà de Sant Pau de Segúries.

3. RECERCA DOCUMENTAL

En la primera fase de la recerca documental sobre la història de Sant Pau de Segúries i del veïnat de la Ral, es va optar per començar per un buidatge intensiu de fonts publicades, a fi i efecte de determinar quin era el volum disponible de documentació editada sobre el municipi. En paral·lel, es va iniciar un buidatge dels fons de l'Arxiu de la Corona d'Aragó (en endavant ACA) a través, fonamentalment, de registres digitalitzats de Cancelleria Reial, consultables a través del Portal de Archivos Españoles o PARES.¹

El propòsit de desenvolupar aquestes dues tasques en paral·lel era establir les bases per a l'acumulació alhora de dades procedents de fonts originals publicades i de documentació emesa per la cancelleria dels reis d'Aragó, aquesta darrera relativa, sobretot, a la vila de la Ral. D'acord amb això, seguidament es va ampliar el marc de recerca, integrant-hi els altres fons d'arxiu més susceptibles d'aportar informació sobre el passat de Segúries.

3.1. Recerca de documentació editada

S'han buidat els volums corresponents a més d'una vintena de títols entre diplomataris, cartularis o col·leccions documentals, la majoria dels quals han estat publicats per la Fundació Noguera. Malgrat el que es podria suposar per la seva pertinença a la diòcesi de Vic i per la proximitat a terres garrotxines, no ha aparegut cap referència a Sant Pau de Segúries ni als quatre fascicles del *Diplomatari de la Catedral de Vic* publicats per Eduard Junyent i per Ramon Ordeig, ni tampoc al *Cartoral de la canònica agustiniana de Santa Maria de Besalú (segles X-XV)*, obra a cura d'Hug Palou i de Josep Maria Pons i Guri.

En total, s'han detectat 33 referències documentals a Sant Pau de Segúries (*Sancti Pauli de Seguriies, Securies, Securilias, Segurilies, Seguriliis, Segoriles, Segorilias, Seguris, Seguries*) i a la Ral o vila de la Reial o Sarreial (*Villa Regale, villa Regalis, villa de ça Reyal*) a partir de la consulta de les publicacions següents:

- *Col·lecció Diplomàtica de la Seu de Girona (817-1100)*, edició de Ramon Martí, 1997 (2 referències; anys 1257 i 1320).
- *Lletres del bisbe de Girona: segle XIV*, edició de Josep Maria Marquès i Jaume de Puig, 2007 (1 referència; any 904).
- *Cartoral de Rúbriques Vermelles de Pere de Rocabertí, bisbe de Girona (1318-1324)*, edició pòstuma de Josep Maria Marquès, 2009 (2 referències; anys 1170 i 1248).

¹ Vegeu l'adreça web <http://pares.mcu.es/>

- *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*, edició de Joan Ferrer, 2009 (22 referències; anys 996-1323).
- *Els Pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*, edició d'Ignasi J. Baiges *et alii*, 2010 (4 referències als volums 2 i 3; anys 1126-1273).
- *Diplomatari del Masdéu*, edició de Rodrigue Tréton, 2010 (1 referència al volum 2; any 1215).
- *Diplomatari de Pere el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*, edició d'Stefano Maria Cingolani, 2011 (1 referència; any 1276).

Com es pot comprovar, la gran majoria d'aquests documents han estat editats per Joan Ferrer al *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses*, el que a grans trets encaixa amb el que hom esperaria d'una localitat sota senyoria precisament del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Els textos publicats, que procedeixen de fons de l'ACA, l'Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses, l'Arxiu de la Catedral de Girona i l'Arxiu Diocesà de Girona, la Bibliothèque Nationale de France i la Biblioteca de Catalunya, abarquen una cronologia compresa entre els anys de 904 a 1323. Atès que quatre han estat publicats almenys dues vegades (als *Pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*, i al *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses*), el seu total s'eleva en realitat a 29 documents.

La majoria d'aquests pertanyen al segle XIII. Dels anteriors a aquella centúria destaca l'establiment de la farga de destret per part l'abat Ramon de la Bisbal el mateix any d'atorgament de carta de franqueses als habitants de Sant Pau de Segúries (13 de febrer de 1128).² Del segle XIII, en canvi, sobresurten l'acord de partició de drets i rendes sobre la vila de la Reial o Sarreial entre el rei Jaume I i Dalmau de Minyana, abat de Sant Joan de les Abadesses (17 d'agost de 1262),³ i la sentència judicial per una disputa entre l'abat Berenguer i el veguer reial pels drets derivats de la partició (27 de juliol de 1276).⁴

² Joan FERRER I GODOY, *Diplomatari del monestir de Sant Joan de les Abadesses (995-1273)*, Barcelona, Fundació Noguera, Barcelona 2009, doc. 301, pp. 443-444.

³ *Ibidem*, doc. 383, pp. 588-591.

⁴ Stefano Maria CINGOLANI, *Diplomatari de Pere el Gran. 1. Cartes i Pergamins (1258-1285)*, Barcelona, Fundació Noguera, 2011, vol. 1, doc. 52, pp. 151-158.

3.2. Recerca de documentació d'arxiu

➤ Arxiu de la Corona d'Aragó (ACA)

A l'hora d'iniciar la recerca d'arxiu als fons de Cancelleria Reial de l'ACA (Arxiu de la Corona d'Aragó), s'ha optat primerament per posar el focus en les sèries *Graciarum*, ja que aquestes solen contenir documents relatius a concessions, confirmacions i renovacions de privilegis, així com altres assumptes concernents a llocs de senyoria reial o que es tenen en feu del monarca.

S'han consultat un total de 7 registres de temps de Pere II el Gran (1276-1285), Alfons II el Liberal (1285-1291) i Jaume II el Just (1291-1327). La cerca en aquest marc ha proporcionat cinc documents d'interès, que van dels anys 1283 a 1288, les referències dels quals es limiten a la vila de la Reial o Sarreial (*villam de Regali, Sareial*), sense cap esment a Sant Pau de Segúries (un fet aquest del tot lògic atesa la condició de la Ral de vila de, almenys en origen, jurisdicció reial). Segons el seu registre de procedència, els documents es distribueixen com segueix:

- Registre número 46 (1 referència; any 1283).
- Registre número 64 (2 referències; any 1286).
- Registre número 66 (1 referència; any 1286).
- Registre número 75 (1 referència; any 1288).

Entre els documents localitzats sobresurt un manament del rei Pere II el Gran del 28 de desembre de 1283, on el sobirà ordena al veguer de Camprodon, que alhora ho és de la Reial i de Besalú, que respecti i faci respectar els acords sobre la partició de la mateixa Reial.⁵

Per altra banda, s'ha detectat un cas d'homotoponímia catalana que pot derivar en confusions. Així, a les sèries documentals de l'ACA el topònim llatí *de Regali* pot fer referència no només a l'actual lloc de la Ral, sinó també a Sarral, municipi de la Conca de Barberà que apareix generalment en documents reials vinculat a les localitats veïnes de Forès i de Cabra.

La recerca s'ha desenvolupat a través dels fons de Cancelleria Reial (seccions Pergamins i Registres cancellerescos) i de Reial Patrimoni, amb uns resultats realment pobres ateses les dimensions de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. La documentació més interessant, sobretot de mitjans i de la segona meitat del segle XIV, ha aparegut amb posterioritat a la revisió dels índexs dels volums del Reial Patrimoni (coneguts com els "Mulassa") i a la seva localització posterior.

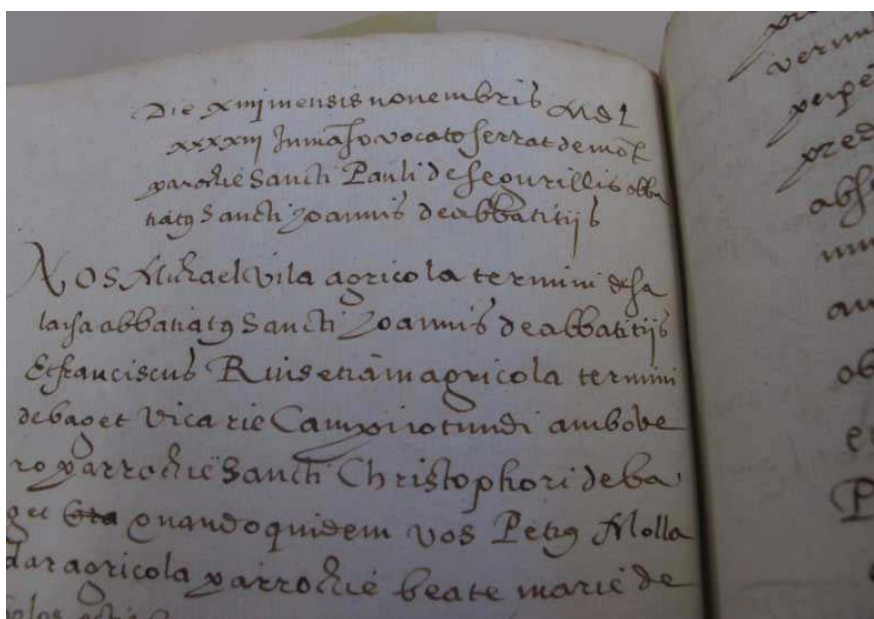
⁵ ACA, Cancelleria Reial, registre 46, foli 137r.

➤ **Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses (AMSJA)**

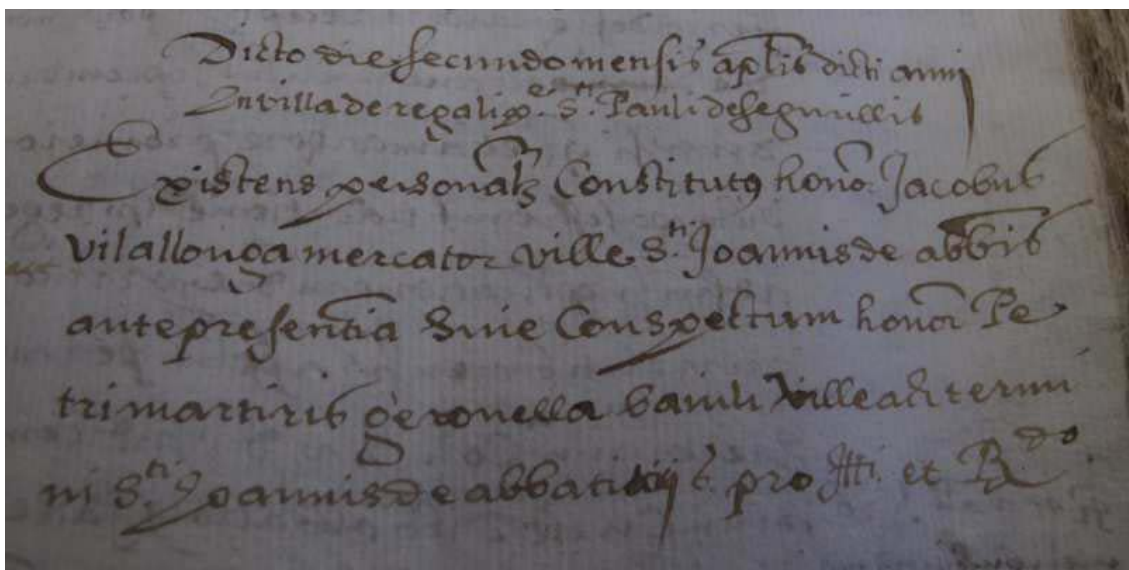
Com era d'esperar, l'arxiu dels grans senyors del lloc ha estat el que més informació ha proporcionat. La documentació s'ha pogut consultar a l'Arxiu Històric de Girona per cortesia del director d'ambdós, Joan Ferrer Godoy, qui n'ha facilitat una part que es troba en procés de transcripció i una altra d'inèdita. Gràcies als tres volums dels Canalars de l'abat Isalguer de mitjan segle XV (una mena de cartulari amb documentació rellevant pels interessos dels abats i monjos de Sant Joan, amb un primer volum copiat per mossèn Josep Mas a començaments del segle XX, i els dos següents en vies d'edició per part del mateix Ferrer), s'ha pogut accedir a contingut procedent dels fons de Pergamins (molts dels quals o bé estan perduts o ja s'han editat) i Notarials del segle XIV. Juntament amb aquesta nombrosa documentació, se n'ha trobat d'altra als capbreus dels abats Arnau de Vilalba i Miquel Agullana (segles XIV-XV i XVI, respectivament) i a un de propi de Sant Pau de Segúries (segle XVII).

➤ **Arxiu Comarcal de la Cerdanya (ACCE)**

Els protocols notariais de la comarca del Ripollès, en part estan dipositats a l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya, a Puigcerdà. En concret, els fons Notarials del districte contenen registres relatius a la vila i la vall de Camprodon, juntament amb d'altres de procedents de Sant Joan de les Abadesses i del seu monestir. La recerca duta a terme en aquest cas ha permès veure que hi ha un cert potencial en els Notarials de Sant Joan de les Abadesses per a partir del segle XVI. En paral·lel a això, s'han trobat unes poques evidències documentals en els fons de l'Administració Reial i Senyorial.

ACCE SJA 4262 104v-105v. Inici d'una procura de 14 de novembre de 1593 per eixugar un deute de 80 lliures, feta per dos pagesos de Sant Joan de les Abadesses i de Baget, en Miquel Vila i en Francesc Ruis. Es signa al mas Serrademunt, de Sant Pau de Segúries.

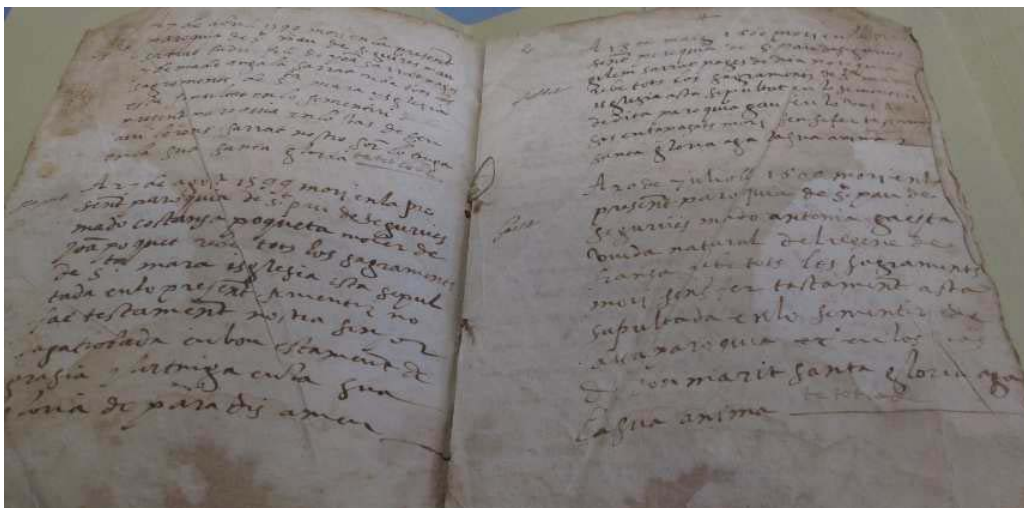
ACCE SJA 4262 278r i 278v. Fragments d'una sentència favorable a la compra dels drets a l'herència del mas Moner, de la Vila de la Reial, a Sant Pau de Segúries, juntament amb el molí fariner de la parròquia, atorgada per Jeroni Coll, jutge ordinari del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a favor de Jaume Vilallonga, mercader també de Sant Joan de les Abadesses. Aquí es distingeix com es parla de la *Villa de Regalis* (títol del document)

➤ **Arxiu Comarcal de la Garrotxa (ACGX)**

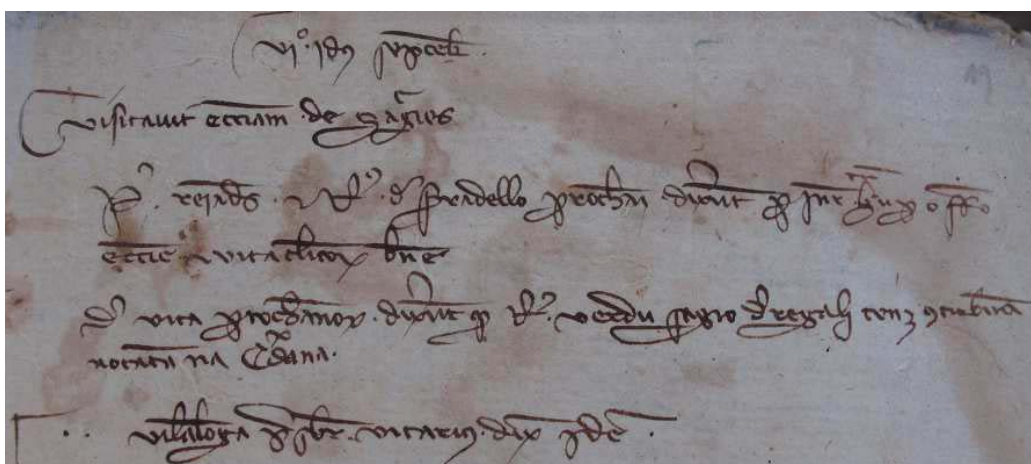
Als fons Notarials del Comarcal de la Garrotxa, amb seu a Olot, hi ha dipositats diversos registres de la Ral que hom troba classificats a la secció de Notaries Foranes. D'aquí procedeix la que, juntament amb la pròpia de l'AMSJA, és sense cap mena de dubte la documentació més rica sobre el passat baixmedieval de Sant Pau de Segúries i de la Ral (1377-1408). Així, per bé que hi ha volums sencers centrats en Olot, i sobretot en les poblacions de la vall de Bianya, no és menys cert que, en aquest cas, la proporció de documents sobre la Ral i Segúries és tan alta com equiparable a la de l'Arxiu del Monestir de Sant Joan de les Abadesses.

➤ **Arxiu Episcopal de Vic (AEV)**

Donada l'adscripció eclesiàstica de Segúries i la Ral al Bisbat de Vic, la documentació relacionada amb la parròquia s'ha localitzat a l'Arxiu Episcopal de Vic. S'hi troben accessibles els llibres de partides de baptisme, matrimoni i defunció dels abundants fons Parroquials, així com documentació procedent dels fons Episcopals (del govern diocesà i de les visites pastorals, per exemple; aquestes últimes es troben íntegrament referenciades al web de l'arxiu), Institucionals (de la vegueria de Camprodon) i Notarials (de les Notaries Foranes de l'Arxiu de la Cúria Fumada de Vic).

AEV - Imatge d'un llibre parroquial de Sant Pau de Segúries.

AEV - Visites Pastorals 1200_3 f19r

En el procés, i després de realitzar consultes online o telefòniques, s'ha descartat la visita a:

➤ **Arxiu Nacional de Catalunya (ANC)**

Per contenir només dos fons documentals relatiu a dues cases particulars:

- Patrimoni Ventós de Sant Cristòfol les Fonts (Olot), que inclou el fons del Mas Puig de Sant Pau de Segúries.
- El Reguer de Tavèrnoles. dins dels Patrimonials i Familiars, i amb dates extremes tan àmplies com del segle XII al XX.

➤ **Biblioteca de Catalunya (BC)**

La documentació rellevant és escassa i es troba ja digitalitzada i disponible per a la seva consulta online al web de la biblioteca.

➤ **Arxiu Comarcal del Ripollès (ACRI)**

Degut a escassetat documental i a una cronologia massa tardana (segles XIX - XX).

➤ **Arxiu Diocesà de Girona (ADG)**

Per la pràctica manca de documentació d'interès localitzable a través del buscador del catàleg disponible al web de l'arxiu. Sant Pau de Segúries històricament ha estat del Bisbat de Vic.

En cas de voler aprofundir més en la recerca, se suggereix especialment consultar els següents arxius i fons documentals:

➤ **Arxiu Comarcal de la Garrotxa (ACGX)**

Concretament, els fons Notarials relatius a Olot i a les terres garrotxines adjacents a la de Segúries i la Ral per tal de contrastar la pervivència de més contingut a l'entorn de les relacions entre els seus habitants.

➤ **Arxiu Comarcal de la Cerdanya (ACCE)**

Per poder seguir explotant el potencial dels registres dels segles XVI i XVII procedents de Sant Joan de les Abadesses, per tal així d'establir continuïtats i discontinuïtats entre la Baixa Edat Mitjana i l'Edat Moderna.

➤ **Arxiu Episcopal de Vic (AEV)**

Per la seva profunditat i la seva varietat de fons documentals, l'Episcopal de Vic encara pot oferir molt a una recerca d'arxiu sobre Segúries i la Ral. Serien els casos, per exemple, dels fons Episcopals de govern diocesà, i dels Conventuals, que inclouen documentació relativa al monestir de Sant Pere de Camprodon.

➤ **Arxiu Municipal de Besalú (AMBL)**

A suggerència de Xavier Puigvert, arxiver de l'ACGX, Besalú es planteja com una opció lògica si es té en compte l'orientació garrotxina d'una part de la vida social i econòmica dels habitants de Segúries i la Ral.

➤ **Arxiu Històric de Girona (AHG)**

Si es volen consultar els registres de Comptadores d'Hipoteques de diversos districtes (amb dates a partir de 1768 o més tard segons el propi districte).

4. INVENTARI DE LA DOCUMENTACIÓ LOCALITZADA

4.1. ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ (ACA)

FONS	SECCIÓ	REGISTRE	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONIMIA
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Sèrie General	R.289	1226/04/18	Venda	Bernat de Corsavell ven a Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses, uns honors a Sant Joan i Sant Pau, Sant Pau de Segúries i Sant Martí Sarroca	
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Sèrie General	R.1129	1248/07/24	Donació	L'abat i els monjos de Sant Joan de les Abadesses donen terres a Sant Pau de Segúries al rei Jaume el Conqueridor per a que hi fundi la vila nova de la Reial	
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Sèrie General	R.1179	1249/12/19	Compromís	Habitants de la vila de la Reial i el veguer Ramon de Pompià acorden les relacions que han de mantenir amb la vila de Camprodon	
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Sèrie General	R.1239	1251/03/18	Compromís	El rei Jaume el Conqueridor i l'abat Guiu de Sant Pere de Camprodon pacten la possessió del l'escrivania de la Reial	
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Sèrie General	R.1256	1251/06/06	Llicència	L'abat Guiu de Sant Pere de Camprodon dóna llicència a Ramon de Pompià, veguer de Camprodon, per tractar amb diverses persones que havien de poblar la vila de la Reial l'assumpte relatiu a dos homicidis que se'ls van perdonar	
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Extraintentari	R.2808	Anterior a 1259	Promesa	Els homes de la vila de Camprodon prometen al rei Jaume el Conqueridor el seu trasllat amb els seus béns a la vila de Sarraal o la Reial	
Cancelleria Reial	Pergamins, Jaume I, Sèrie General	R.1719	1262/08/17	Partició i carta de franqueses	El rei Jaume I i Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, es reparteixen en dues meitats la vila de la Ra i les seves rendes	
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Gran, Graciarum	R.46 F.137 r	1283/12/28	Manament	El rei Pere el Gran, al veguer de Camprodon, de la Reial i de Besalú. Que servi i faci servir els acords als que van arribar el seu pare el rei Jaume el Conqueridor i l'abat Dalmau del monestir de Sant Joan de les Abadesses sobre la vila i la vegueria de la Reial.	<i>de Regali</i>
Cancelleria Reial	Registres, Alfons el Liberal, Curie	R.66 F.213v	1286/08/10	Manament	El rei Alfons el Liberal, als homes de Camprodon i de la Reial. Que obeeixin a Arnau de Corsaví com a veguer de Besalú i de Camprodon, tal com ho han fet amb Gausbert de Castellnou.	<i>de Regali</i>
Cancelleria Reial	Registres, Alfons el Liberal, Graciarum	R.64 F.99v	1286/11/07	Concessió	El rei Alfons el Liberal concedeix al jurista Jaume de Bianya la judicatura de Camprodon i de la Vila de la Reial.	<i>ville de Regali</i>
Cancelleria Reial	Registres, Alfons el Liberal, Graciarum	R.64 F.123r- 124r	1286/09/20	Donació	El rei Alfons el Liberal dóna en alou i a perpetuïtat al vescomte Jaspert de Castellnou el castell i la vila de Camprodon amb el lloc i la vila de la Reial i els castells i viles de Pontons i de Creixell, a Catalunya, i els	<i>locum et villam de Regali</i>

Cancelleria Reial	Registres, Alfons el Liberal, Graciarum	R.75 F. 63r-64v	1288/10/03	Reconeixement	castells, les viles de Cullera, d'Ontinyent, de Bocairent i de Calp i d'Altea, al regne de València, amb els seus respectius ravalers. El rei Alfons el Liberal reconeix als consellers de la ciutat de Barcelona que en temps del seu pare varen atorgar i manar la lleva d'una sisa per tal d'aixecar murs i altres defenses a la pròpia ciutat. Entre altres coses, el monarca estableix que una nova sisa s'haurà de llevar durant tres anys a comptar des de la propera Pentecosta a altres ciutats i llocs de Catalunya sota la forma disposada pels consellers de Barcelona.	Sareial
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.990 F.43v-46r	1343/03/24	Venda	El rei Pere el Cerimoniós ven a l'abat Ramon i als monjos de Sant Joan de les Abadesses el mer i mixt imperi i l'alta i la baixa jurisdicció de la vila de Sant Joan i Sant Pau, de Sant Martí de Surroca i d'Ogassa, de Sant Pau de Segúries i de la batllia de Çarovira, i de Sant Salvador de Bianya, Sant Martí de Tornadissa, Sant Ponç d'Oliva, Santa Lúcia de Puigmal, els llocs de Tregurà i de Salarsa, i al castell de Liers	Sancto Paulo de Seguries et baiulia de Ça Ruvira
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.991 F. 13r-13v	1343/04/10	Ratificació	Ratificació de les vendes del roldor, les lleudes, els censos i els foriscapis de la vila de Camprodon i dels censos, lluïsmes i foriscapis que es percebien a diversos honors, terres i possessions del terme de la Reial, fetes per Bernat Bertran en nom del rei Pere el Cerimoniós i a favor de Bernat Çarrovira de Camprodon, per 1.500 i 1.300 sous, respectivament	in termino de Regali, diocesis Gerundensis
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.991 F. 13v-14r	1343/05/12	Manament	El rei Pere el Cerimoniós mana al seu tresorer Bernat d'Oizinelles que reconegui i respecti la venda que va fer a l'abat i als monjos de Sant Joan de les Abadesses del mer i mixt imperi i l'alta i la baixa jurisdicció de la vila de Sant Joan i Sant Pau, de Sant Martí de Surroca i d'Ogassa, de Sant Pau de Segúries i de la batllia de Çarovira, i de Sant Salvador de Bianya, Sant Martí de Tornadissa, Sant Ponç d'Oliva, Santa Lúcia de Puigmal, els llocs de Tregurà i de Salarsa, i al castell de Liers	Sancto Paulo de Seguries et baiulia de-Çarovira
Reial Patrimoni	Batllia General, Protocols de Diferents Contractes	R.605 F. 13r	1348/12/18	Àpoca	Berenguer Vidal i Ramon des Bruguer, de la vila de Segúries, en nom seu i d'en Bernat Fabre de Camprodon i de Guillem Ot, fill de Guillem Ot, del mateix lloc de Segúries, reconeixen haver rebut de mans de Pere Sacosta, batlle general de Catalunya, 90 sous i 6 diners en concepte de sou per haver custodiat animals adquirits per la cort reial.	villa de Seguries; loci de Seguries
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós,	R.655 F. 181v	1349/05/04	Notificació	El rei Pere el Cerimoniós informa al veguer d'Osona, Vic, Ripoll, Ripollès, Camprodon i la Reial i al veguer i batlle de Vic, que el mestre	de Regali

							Pere de Soler té la custòdia de la vídua del seu pare Guillem de Soler i de Pere de Borredà	
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Officialium Catalonie	R.961 F.104r-104v	1349/12/01	Llicència			El rei Pere el Cerimoniós dóna llicència a Joan Berenguer de Rajadell, veguer d'Osona, Vic, Ripollès, Camprodon i la Reial, per a que pugui prendre per assessor i conseller Berenguer de Area, jurista de Vic	<i>de Regali</i>
Reial Patrimoni	Batllia General, Protocolos de Diferents Contractes	R.605 F.49v-50r	1349/12/16	Establiment emfitèutic			Atès que la notaria pública del lloc o vila de Ça Reial resta vacant per mort de Francesc Molina, de la vila de Camprodon, i atès que Pere Ferrer, habitant de la vila de Camprodon, és apte per fer-se'n càrrec, en Pere Sacosta, batlle general de Catalunya, estableix en emfiteusi l'escrivania pública del lloc o vila de Ça Reial a favor de l'esmentat Pere Ferrer, a canvi d'un cens de dues perdius per valor de 12 diners i d'una entrada de 100 sous. Així mateix, estipula que cap escriptura privada de les valls de Bac i de Bianya pot procedir d'altra notaria pública que no sigui la de la Reial.	<i>loci seu ville de ça Reyal; ville de Regali</i>
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.992 F.118r-120r	1351/03/16	Manament			El rei Pere el Cerimoniós informa al subveguer de Camprodon que ha manat a Jaume de Far investigar les raons de la causa oberta entre els consols de la vila de Camprodon i l'abat i els monjos de Sant Joan de les Abadesses per la venda que féu a aquests últims del mer i mixt imperi i l'alta i la baixa jurisdicció de la vila de Sant Joan i Sant Pau, de Sant Martí de Surroca i d'Ogassa, de Sant Pau de Segúries i de la batllia de Çarovira, i de Sant Salvador de Bianya, Sant Martí de Tornadissa, Sant Ponç d'Oliva, Santa Lúcia de Puigmal, els llocs de Tregurà i de Salarsa, i al castell de Llers	<i>Sancti Pauli de Seguries et ville eiusdem baiulie de Ça Rovira</i>
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.992 F.120r-121v	1351/03/16	Manament			El rei Pere el Cerimoniós mana a Tomàs de Marçà, cavaller, que malgrat l'evident alteració dels veïns de Camprodon per la venda que féu a l'abat Ramon i als monjos de Sant Joan de les Abadesses del mer i mixt imperi i l'alta i la baixa jurisdicció de la vila de Sant Joan i Sant Pau, de Sant Martí de Surroca i d'Ogassa, de Sant Pau de Segúries i la batllia de la vila o de Çarovira, i de Sant Salvador de Bianya, Sant Martí de Tornadissa, Sant Ponç d'Oliva, Santa Lúcia de Puigmal, els llocs de Tregurà i de Salarsa, i al castell de Llers, s'ocupi de facilitar que els drets venuts passen a mans del monestir.	<i>Sancti Pauli de Seguries et ville eiusdem baiulie de Ça Rovira</i>
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.992 F.153r-154r	1351/03/17	Promesa			El rei Pere el Cerimoniós promet a l'abat Francesc i als monjos de Sant Joan de les Abadesses, que, en la seva qualitat de tutor de l'infant Joan, duc de Girona, rescatarà les jurisdiccions venudes al monestir en	

Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.992 F.148r- 153r	1353/04/12	Restitució									
Cancelleria Reial	Registres, Pere el Cerimoniós, Vendicionum	R.999 F.155v- 159r	1379/12/23	Venda									<i>parrochie de Segurillis</i>

FONS	SECCIÓ	REGISTRE	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONÍMIA
Reial Audiència	Plets Civils	R.10179	1650	Plet	Causa de Gabriel Carles, pagès de Sant Pau de Segúries, contra Esteve Raures, i altres	
Reial Audiència	Plets Civils	R.12052	1721	Plet	Causa de Pere Ribas i Granollachs, marquès d'Alfarràs, contra els regidors i particulars de Sant Pau de Segúries i altres	
Reial Audiència	Plets Civils	R.2742	1750	Plet	Causa del "cabildo" de canonges de l'església de la col·legiata de St. Joan de les Abadesses, diòcesis i corregiment de Vic, contra els obtentors de les cinc dignitats reials. Sobre la possessió de l'exercici jurisdiccional civil i criminal, així com la possessió de percebre els delmes dels territoris de St. Joan de les Abadesses, de St. Pau de Segúries, d'Ogassa, i de St. Martí de Surroca, i en especial el delme de les herbes i els ramats.	
Reial Patrimoni	Processos	nº 14,Dj	1753	Procès	La Universitat de Pau de Segúries. Sobre precari	

4.2. ARXIU COMARCAL DE LA Cerdanya (ACCE)

FONS	SECCIÓ	REGISTRE	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONIMIA
Notarials Districte Puigcerdà	Camprodon i la Seva Vall, Camprodon	R.4365 F. 8r	1473/30/03	Procura	Procura per reclamar un deute de 5 florins, atorgada per Caterina, esposa de Joan Masó, de la parròquia de Camprodon, a favor de Pere Pujol de Nubiues, de Santa Maria d'Hostoles	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Camprodon i la Seva Vall, Camprodon	R.4365 F. 16r	1473/27/12	Concessió	Concessió a un any del forn de la vila de Camprodon per la seva posada en servei a canvi d'un sou setmanal de 9 lliures, 1 <i>canna lignorum et medietatem sinus</i> , atorgat per l'abat Bernat de Sant Pere de Camprodon, Francesc Mercer, Joan Aulí, Jaume Molló i altres prohoms de la vila de Camprodon, a favor de Joan, antic notari de Sant Pau de Segúries, i la seva esposa Gabriela, residents a Camprodon.	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Camprodon i la Seva Vall, Camprodon	R.4367 F. 2v-3r	1540/16/02	Època	Època del pagament d'un deute de 24 mitgeres de <i>seligiris</i> , atorgada per Miquel Armanyac, prevere de Camprodon, a favor de Joan Boxeda, pagès de Prats de Molló.	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F.104v- 105v	1593/14/11	Procura	Procura per reunir quantitats amb les que pagà un deute de 80 lliures, atorgada per Miquel Vila , pagès de Sant Joan de les Abadesses, i Francesc Ruis, pagès del terme de Beget, de la vegueria de Camprodon, a favor de Pere Molladar, pagès de Santa Maria de Bolós.	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F.105v- 106r	1593/14/11	Promesa	Promesa de pagar els creditors, feta per Pere Molladar a favor dels seus representats els pagesos Miquel Vila i Francesc Ruis.	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F.240r- 240v	1594/24/02	Debitori	Reconeixement d'un deute de 9 lliures i 9 sous pagats a Guillem Badia, hostaler de Camprodon, fet per Joan Peiró, pagès de Sant Pau de Segúries, a favor de Ratael Coli, prevere i hebdomadari de la parròquia de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses.	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F.243r- 243v	1594/25/02	Debitori	Reconeixement d'un deute de 14 lliures i 16 sous per un feix de quarteres de blat i de mestall i per dues de bon forment, fet per Joan Bartolich i Joan Pau Bartolich, germans i pagesos de Sant Pau de Segúries, a favor de Pere Màrtir Gironella, mercader de la vila de Sant Joan de les Abadesses.	<i>parrochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i	R.4262 F.243v	1594/25/02	Reconeixement	Reconeixement d'haver rebut diverses quarteres de blat i de mestall, fet pels germans Bartolich de Sant Pau de Segúries a favor de Pere Màrtir Gironella, mercader de la vila de Sant Joan de les Abadesses.	

Notarials Districte Puigcerdà	Monestir Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F. 269r- 269v	1594/27/03	Debitori	Reconeixement d'un deute de 13 lliures i 16 sous, fet per Guillem Serrat i el seu fill Onofre Serrat, pagesos de Sant Pau de Segúries, a favor de Jeroni de Pastos, àlies Gensoret, mercader de la vila de Ribes.	<i>parochie Sancti Pauli de Segurillis</i>
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F.269v	1594/27/03	Promesa	Promesa de pagar l'arrendament de l'herència del Serrat, feta per Onofre Serrat al seu pare Guillem Serrat, pagesos ambdós de Sant Pau de Segúries.	
Notarials Districte Puigcerdà	Sant Joan de les Abadesses i Monestir	R.4262 F.278r- 280r	1594/02/04	Traspàs de possessió	Sentència favorable a la compra dels drets a l'herència del mas Moner, de la Vila de la Reial, a Sant Pau de Segúries, juntament amb el molí fariner de la parròquia, i traspàs de possessió de la dita herència, atorgada per Jeroni Coll, jutge ordinari del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a favor de Jaume Vilallonga, mercader de Sant Joan de les Abadesses.	<i>in Villa de Regalis <s.l., est> Sancti Pauli de Segurillis; parochia Sancti Pauli de Segurillis, vicinatus de Regali</i>
Administració Reial i Senyorial	Cúria Reial de la Vila i Batllia de Ripoll, Camprodon i Sant Joan de les Abadesses	R. 183-1 s.f.	1620-1625	Lletres	Lletres diverses trameses per Jaume Descatllar (1620), Joan de Lluçà (1625) i Pere de Salit (1627), veguers i batlle de les viles i vegueries de Camprodon, Ripoll i la Reial	<i>vile et vicarie Campisrotundi, Rivipulli, Rivipullensi atque de Regali</i>
Administració Reial i Senyorial	Cúria Reial de la Vila i Batllia de Ripoll, Camprodon i Sant Joan de les Abadesses	R. 183-1 s.f.	1627/02/10	Lletra	Pere de Salit, donzell i veguer i batlle de Camprodon, Ripoll, Ripollès i la Reial, mana al batlle de Sant Quirze de Besora que prengui bona cura dels motius de les supliques d'Antoni Mairdriga, pagès de Sant Pau de Segúries, i que els certifiqui	<i>parrochie Sancti Pauli de Saguris</i>

4.3. ARXIU COMARCAL DE LA GARROTXA (ACGX)

FONS	SECCIÓ	REGISTRE	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONIMIA
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O12 s.f.	1354/10/07	Procura	Guillem Forner, clergue i rector de l'església de Sant Pau de Segúries, fa procura a favor del seu germà, Simó Forner de Camprodon, per reclamar en judici els drets als béns i a la successió de Simó Forner, ciutadà de Barcelona, fill d'altre Simó Forner, pare del dit clergue, i intestat	<i>ecclesie Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.M48 s.f.	1370/05/17	Reconeixement de societat	Guillem Cutzach i la seva esposa Agnès, de la vila de la Reial, reconeixen formar societat per un període de tres anys amb Ramon de Ginebrosa, de la vila de Sant Joan de les Abadesses, i es comprometen a invertir les 50 lliures de la societat en bous i mercaderies que s'hauran de dur per terra i no per mar	<i>ville de Regali, parrochie Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.M48 s.f.	1370/05/17	Promesa	Guillem Cutzach i la seva esposa Agnès, de la vila de la Reial, prometen a Pere Pellagut i Llorenç Moner, de la mateixa Reial, i a Pere Sa Folcra[n], parroquià de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses, que quedaran lliures d'obligacions per la societat mercantil que han constituït amb Ramon de Ginebrosa, de la vila de Sant Joan de les Abadesses	<i>ville de Regali, parrochiano Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.M48 s.f.	1370/07/14	Comanda	Bartomeu Bruch, rector de l'església de Sant Pau de Segúries, de la diòcesi de Vic, manifesta no poder ocupar-se de la rectoria de Sant Pau per veure's obligat a ocupar-se de la parròquia de Sant Quirze de Besora, on resideix, i a gestionar el benefici matern de Sant Feliu de Torelló. Atès tot això, i prèvia llicència del degà de Ripoll, comana l'església de Sant Pau de Segúries a Pere Banquer, prevere de Camprodon, per als propers tres anys	<i>ecclesie Sancti Pauli de Seguriliis, diocesis Vicensis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.1r	1370/07/26	Reconeixement de parceria	Ramon Abat, de la parròquia de Sant Feliu de Vall de Bac, reconeix que és parcer a mitges amb Pere Moner, de la vila de la Reial, d'una vaca de pèl roig i una vedella d'aquesta, de pèl negre, i d'un jòneg de pèl negre, que es compromet a guardar i a alimentar al seu mas, l'Abat. Així mateix, reconeix deure-li 6 lliures.	<i>ville de Regali, parrochie Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.40v	1370/09/20	Inventari	Bernat Banquet, rector de l'església de Sant Pau de Segúries, fa inventari de tots els béns i els ornaments que hi ha a l'església i a la casa de la rectoria del moment en què accedí a l'ofici de rector.	<i>ecclesie Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries	R.O3	1370/10/12	Venda	Pere Sartra, de la vila de Segúries, a la parròquia de Sant Pau, ven a	<i>ville de</i>

	foranes, La Ral	F.3v-4r			quatre anys a Pere Moner, de la vila de la Reial, la tasca del blat i dels llegums que rep a totes les seves possessions, per 76 sos. Segueix l'època.	Segúriis, parrochie Sancti Pauli; ville de Regali
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.5rv	1370/11/09	Establiment	Establiment emfitèutic del mas de Corcoll, de la parròquia de Creixenturri, desocupat per renúncia del possessor, concedit en indivís per l'abat Ramon de Sant Joan de les Abadesses a favor de Ramon Ot de Ginabrosa, de Sant Pau de Segúries, i d'Arnau Capellà, de Creixenturri, alliberant-ne els possessors de tota servitud, per una entrada de 25 sous.	parrochie Sancti Pauli de Segúriis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.4v	1370/11/11	Establiment	Establiment emfitèutic de tres trossos de bosc del bosc que el monestir de Sant Joan de les Abadesses tenia a Segúries, fet per l'abat Ramon a favor de Guillem Ot, de la vila de Segúries, per un cens de 15 diners per cada festivitats de Sant Miquel de setembre.	ville de Segúriis, parrochie Sancti Pauli
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.6rv	1370/12/21	Venda	Ramon Ot de Ginabrosa, de Sant Pau de Segúries, ven a Bernat de Seguroles, de Creixenturri, la meitat del mas de Corcoll de Creixenturri que li correspon per l'establiment que l'abat Ramon de Sant Joan de les Abadesses li n'ha fet en indivís amb Arnau Capellà, de Creixenturri, que té establerta l'altra meitat, per 100 sous.	parrochie Sancti Pauli de Segúriis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.32v	1371/03/25	Venda	Pere Esteve d'Illa, de Sant Pau de Segúries, ven a Pere de Casademunt de Miralles, de la mateixa parròquia, tots els seus drets al tros de terra que té al costat del torrent de la Figuera, que limita al Sud amb el camí públic, pel preu de 5 sous.	parrochiano Sancti Pauli de Segúriis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.33v	1371/03/25	Venda	Pere Moner, de la vila de la Reial, ven a Pere de Casademunt de Miralles, de la mateixa parròquia de Sant Pau de Segúries, tots els drets que té sobre un tros de bosc del bosc de Miralles, que pertany al castell de Creixenturri, per 40 sous.	ville de Regali, parrochie Sancti Pauli
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.18v-20r	1371/05/20	Unificació de masos i establiment	Unificació dels masos Comes d'Amunt i Comes d'Avall, desocupats a causa de les grans mortaldats, i establiment dels mateixos, atorgats per Berenguer de Planes, almonier del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a favor de Ponç Sapllana Perelles, de la parròquia de Sant Joan i Sant Pau i fill de Jaume Maçà de Liebora, de Vilallonga, que ja ha entrat al mas Pellicer de Toralles, per un cens de 35 sous.	
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.111r-112r	1371/11/05	Inventari postmortem	Inventari dels béns del difunt Jaume Sapllana d'Illa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, fet per la seva vídua Cília i els seus marmessors Pere Pelagut de la Reial i Pere Bastida de Camprodon en	parrochie Sancti Pauli de Segúriis; de

Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.52v	1372/09/19	Entrada i constitució	presència del notari i de Bartomeu Ses Esclades, enviat per l'abat de Sant Joan de les Abadesses al mas del difunt Francesc Callig, de Sant Pau de Segúries, es constitueix com a moliner de l'abat Ramon de Sant Joan de les Abadesses, Pere de Rovira de Segúries, Pere Moner de la Reial, i Pere Sala de la parròquia de Sant Pau de Segúries als molins bladers del Ter que son sota el pont que anomenen "d'Illa" pels cinc anys següents, a comptar de la propera festivitat de Sant Miquel de setembre Els marmessors del difunt Jaume Sapllana d'Illa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, això és, Pere Pelagut, de la vila de la Reial, Pere Alagret, de la vila de Segúries, i Pere Bastida, de la parròquia de Camprodon, venen a Guillem Cutzach, de la vila de la Reial, un camp de terra anomenat "Camp de la Figuera" i un cens anual de 15 diners que havien estat del difunt, pel preu de 6 lliures i 18 sous.	Regali <i>de Seguriliis; de Regali; parrochie Sancti Pauli</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.66r-66v	1373/01/02	Venda	Els marmessors del difunt Jaume Sapllana d'Illa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, això és, Pere Pelagut, de la vila de la Reial, Pere Alagret, de la vila de Segúries, i Pere Bastida, de la parròquia de Camprodon, venen a Pere Esteve d'Illa, de la mateixa parròquia de Sant Pau de Segúries, un cens perpetu d'una gallina que aquest havia venut al difunt Jaume Sapllana, per un preu de 30 sous.	<i>ville de Regali; ville de Seguriliis, parrochie Sancti Pauli; ville de Regali, dicte parrochie Sancti Pauli</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.67r-67v	1373/01/02	Venda	Els marmessors del difunt Jaume Sapllana d'Illa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, això és, Pere Pelagut, de la vila de la Reial, Pere Alagret, de la vila de Segúries, i Pere Bastida, de la parròquia de Camprodon, venen a Pere Esteve d'Illa, de la mateixa parròquia de Sant Pau de Segúries, un cens perpetu d'una gallina que aquest havia venut al difunt Jaume Sapllana, per un preu de 30 sous.	<i>parrochie Sancti Pauli</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O3 F.77r	1373/07/13	Quitament	Pere Moner, de la vila de la Reial, fa quitament a favor de Ramon Ot de Ginebrosa, de la mateixa parròquia de Sant Pau de Segúries, de tots els deutes, préstecs, dipòsits, comandes i quantitats compromesos per la venda de llana i de bestiar, i l'absol de demanar-los-hi.	<i>ville de Regali, parrochie Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.5v-6r	1377/10/20	Arrendament	Ramon, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, ven i arrenda a sis anys a Pere Moner, de la vila de la Reial, tota la collita del raïm a la parròquia de Sant Feliu de Vall de Bac i als masos Des Pasqual i Des Ripoll, de la parròquia de Creixenturri, pel preu de 10 florins.	<i>ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis</i>
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.11r-12r	1377/11/24	Heretament	En virtut del contracte matrimonial pel que la seva filla Cília ha d'esdevenir esposa de Pere Ot, fill d'en Ramon Ot de Ginebrosa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, Gueraida i el seu espòs Arnau de Fàbrega, batlle de Solanes, a la parròquia de Sant Cristòfor de Creixenturri, donen en heretament a l'esmentada Cília el seu mas	<i>parrochie Sancti Pauli de Seguriliis</i>

Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.18r	1378/01/11	Venda	anomenat "de Fàbrega" i els altres masos anomenats "de Cloosa" i "de Font", situats al lloc de Solanes, juntament amb les seves altres possessions.	ville de Seguriliis; parrochie Sancti Pauli
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.37r-37v	1378/11/30	Venda	Francesc Callíf, de la vila de Segúries, ven una peça de terra Pere Folcraud i Antoni Oliba, de la parròquia de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses, pel preu de 8 sous, que reconeix haver rebut de mans dels compradors.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.43v-44r	1378/11-12	Contracte matrimonial	Pere de Mansió, sastre i habitant de la vila de la Reial, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, i la seva esposa Sibill-la, venen a Bernat de Vall, de Camprodon, les cases que tenen a la vila de la Reial pel preu d'11 lliures.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.95v-98r	1379/04/06	Testament	Decidit, i aconsellat pels seus amics, en Pere Moner, de la vila de la Reial, parròquia de Sant Pau de Segúries, dona en matrimoni la seva filla Francesca a en Pere Costa, fill d'en Pere Costa de Castellfolit, i constitueix un dot de 2.500 sous i un aixovar per valor de 8 lliures. A canvi, Pere Costa constitueix una donació <i>propter nupcias</i> per al temps de les seves noces uns altres 2.500 sous.	de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.52v	1379/05/12	Àpoca	Trobant-se greument malalt, Guillem Cuitzach de la Reial, parròquia de Sant Pau de Segúries, dicta testament. Nomena mairmessors Pere Moner de la Reial i Ramon Ot de Ginebrosa, de la parròquia de Sant Pau. Demana ser enterrat al cementiri de l'església de Segúries, que deu preveres, als que llega 2 sous, celebrin missa al seu sepulcre per la seva ànima i la dels altres fidels difunts, i que el rector de la parròquia s'ocupi dels tràmits necessaris. Estipula deixes a favor de les esglésies de Sant Pau de Segúries, Perella, Solanes i Creixenturri, de la capella del castell de Creixenturri, de l'hospital de la vila de la Reial, de l'altar major de Santa Maria del monestir de Ripoll, de Santa Maria de Montserrat i de Santa Maria del Catllar. Demana que es facin misses i altres oficis en concepte d'aniversaris a l'església parroquial, als que destina una pensió de 12 diners l'any. Finalment, llega quantitats a diverses persones, com ara 20 lliures que han de quedar a disposició de la seva esposa Agneta, i constitueix hereus els seus fills Francesc i Dalmau, encara infants.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis

								Ramon Sabater de Segúries, reconeixen a Pere Sabater i a la seva esposa Sibilla, de Segúries, qui abans ho fou del difunt Ramon Sabater, que han fet entrega a Bernat Colell de 60 sous que Ramon Sabater va llegar a l'Almoina, i als marmessors 15 sous que havia llegat a l'hospital de Segúries i al de la Reial.	Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O4 F.75r-75v	1379/10/11	Venda				Gueraua, vídua de Guillem de Plana, de la vila de Segúries, a la parròquia de Sant Pau, ven a Pere Esteve, de la mateixa vila, dos hospicis i un hort situat a l'horta de Segúries pel preu de 8 lliures i mitja.	vile de Seguriliis; parrochie Sancti Pauli
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O6 F.18r	1388/03/01	Debitori				Pere Esteve d'Illa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix que deu 107 sous per un préstec que li ha fet Pere Pujals, baster de Camprodon, i obliga tots els seus béns, en especial tota la parcel·la ramadera, sobretot bovina, que té al mas Esteve, de la mateixa parròquia de Segúries.	parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O6 F.33r	1388/04/13	Debitori				Arnau Massana d'Abella, de la parròquia de Sant Martí de Vilallonga, reconeix deure 114 lliures i 14 sous a Pere Cutzach, de la vila de la Reial, per la compra de bestiar llanut menut. Promet rescabatar el deute per la propera festivitat de Sant Miquel de setembre.	vile de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O6 F.115r-116r	1388/05/04	Procura				Atès que el lloc o vila de la Reial es troba molt allunyat de l'església parroquial de Sant Pau de Segúries, de la diòcesi de Vic, i que en cas de mal temps i de pluja no és possible accedir-hi, i atès que han acordat aixecar una capella a la vila en honor a Santa Maria, Pere Moner, Francesc Graït, Llorenç Moner, Pere de Font, el sastre Pere de Mansió, Arnau de Fàbrega, Pere Torrens i Pere Cutzach, en la seva condició d'habitants de l'esmentada vila, constitueixen procuradors especials en Pere Cutzach i en [Pere] Moner per suplicar al bisbe de Vic la seva intercessió per obtenir del Papa la concessió de llicència amb què iniciar la construcció de l'esmentada capella.	vila de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O6 F.47v-48r	1388/06/07	Venda				Pere Cutzach, de la vila de la Reial, ven a Pere Batlle, ferrer habitant de la mateixa vila i fill d'en Guillem Batlle de Perella, de la parròquia de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses, tot el pati o casal que té al costat del seu hospici de la Reial, pel preu d'11 florins.	vile de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O7 F.1r	1399/12/31	Debitori				Pere Cutzach, de la Reial, parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix deure a Pere Bort, carnisser de la vila de Puigcerdà, 150 florins per la compra de 153 moltons llaners. Promet rescabatar-los per la propera Quaresma.	de Regali; parrochie Sancti Pauli [de Seguriliis]

Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O7 F.19v	1399/03-04	Venda	Miquel Alegret, fill i hereu del difunt Pere Alegret de Segúries, de la parròquia de Sant Pau, ven a en Bernat Rovey, resident a la vila de Segúries, una arbrada o bosc que té al lloc anomenat "Ses Cavaletes a la Costa del Forn".	parrochie Sancti Pauli; villam de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O7 F.27r	1399/07/27	Reconeixement de parceria i debitori	Jaume de Seguroles, de Sant Cristòfor de Creixenturri, reconeix que és parcer a mitges amb Pere Moner, de la Reial, de tres bous i una vaca que es troben al mas de Seguroles, que està en possessió de Moner, i que li deu 160 sous d'un préstec.	de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O7 F.27v	1399/07/28	Reconeixement de parceria	Guillem Ponç, àlies Casaponsa, de la parròquia de Santa Maria de Catllar, reconeix que és parcer a mitges amb Pere Moner de la Reial, de 85 animals llenuts de petit tamany que es troben al seu mas de Casaponsa.	de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O7 F.76v-77r	1399/10/05	Procura	Pere Cutzach, de la Reial, fa procura per motius de salut a favor del seu nebot Berenguer Moner, fill de Llorenç Moner, del lloc de la Reial, per reclamar i rebre els deutes, préstecs, dipòsits i comandes que tenen pendents amb ell Joan Pagès de Camprodon i Pere Cudina, sastre de la parròquia de Vilallonga.	de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O7 F.67v-68r	1399/12/08	Àpoca	Joan de Pla, clergue de l'església de Santa Cecília de Molló, reconeix haver rebut de Pere Pelagut, marmessor del darrer testament del difunt Pere Cutzach, de la vila de la Reial, i tutor dels seus fills, 5 sous que Cutzach li havia llegat pels tràmits de la seva defunció, i 1 florí que devia per un préstec que li havia fet Pere de Vilàr, també clergue de Molló.	de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O14 F.14r-14v	1400/03/19	Procura	Joan Moixons, mercader resident a la vila de la Reial, constitueix procurador especial seu Arnau Florís, <i>latores</i> de Camprodon, fill del mercader Arnau Florís de Camprodon, per a cobrar les quantitats que se li deuen per comandes i préstecs de draps, llana, safra i altres mercaderies.	vila de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O14 F.13v	1400/09/10	Debitori	Berenguer Moner, de la vila de la Reial, i la seva esposa Sibil·la, reconeixen deure 50 florins a Llorenç Moner, pare d'en Berenguer, de l'esmentada vila, per la compra de llana. Promet rescabalar el deute en les properes festivitats de Nadal.	vila de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O14 F.13r-13v	1400/12/05	Àpoca	Pere Callís, de la vila de la Reial, reconeix haver rebut de la seva esposa Cília en complement del dot 10 lliures que li corresponen en ella en tant que hereva del mas de Pujol d'en Pere de Tavalat, de la parròquia de Camprodon, i que havien estat de la difunta Elisenda,	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis

Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O22 F.24v-25r	1401/09/18	Debitori	esposa d'en Bernat de Noguera, de la parròquia de Molló. Joan Folcand, ferrer, i la seva esposa Pal·làdia, de la vila de la Reial, reconeixen deure a en Llorenç Moner, procurador de l'obra de la capella de Santa Maria de l'esmentada vila, 10 lliures dels 500 sous que el difunt Pere Cutzach va llegar a perpetuïtat als afers sacerdotals de la capella en el seu últim testament. Prometen rescabalar-les en un termini de deu dies a partir de la seva reclamació a la cúria vicarial que Moner esculli.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O22 F.115v-116r	1402/03/28	Testament	Trobant-se greument malalt, Arnau de Fàbrega, habitant de la vila de la Reial, decideix dictar testament. Anomena marmessors Arnau Capellà, de Creixenturri, Simó Quintana, de Camprodon, i el rector de l'església de Sant Pau de Segúries. Demana ser enterrat al cementiri de la parroquia de Segúries. Disposa també deixes espirituals, entre les que cal comptar 50 sous per a que la parroquia de Creixenturri pugui distribuir pa entre els pobres, i 6 diners per a que cremi una torxa a la capella de Santa Maria de la vila de la Reial, i 2 sous per a l'hospital de pobres de la vila de la Reial. Institueix el seu hereu universal en Bartomeu, fill de Pere de Fàbrega, àlies Batlle de Solanes, de la parròquia de Creixenturri, i de la seva difunta filla Cília.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O22 F.109v-110r	1402/11/05	Fixació de residència	Pere Fage, oriünd de la vila de Castellfolit i resident a la vila de Camprodon, s'estableix i es fa habitant de la vila de la Reial, on s'instal·la llogant un hospici a en Pere Moner, de la mateixa Reial. I davant dels representats de la universitat de la Reial, es compromet a residir-hi de forma permanent durant els propers tres anys i a complir amb les obligacions que es deriven de la seva nova condició de resident a la vila.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O8 F.84r	1405/06/26	Debitori	Joan de Torrenmitjà, de la parròquia de Sant Salvador de Bianya, reconeix deure un préstec de 60 sous a Francesca, esposa de Bernat de Planes, resident a la parròquia de Sant Pau de Segúries. Promet rescabalar el deute per la propra festivitat de Sant Pere i Sant Feliu.	parrochia Sancti Pauli de Seguriliis; ville de Regali
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O8 F.88r-88v	1405/08/05	Àpoca	Pere Moner, de la vila de la Reial, reconeix haver rebut de mans de Guillem Rocases de Tavalat, de la parròquia de Camprodon, 100 sous d'un deute de 10 lliures i 15 sous que aquest darrer havia contret amb ell.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O8 F.74v-75r	1405/09/27	Debitori	Pere Saserradevall, de la parròquia de Sant Cristòfor de Creixenturri, reconeix deure a Pere Moner, de la vila de la Reial, 8 lliures, 17 sous i	ville de Regali; parrochie

	Ral				4 diners per la compra de bestiar llanut menor. Promet rescabalar el deute per la propera festivitat de Sant Pere de juny.	Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O18a F.26v-27r	1407/06/06	Reconeixement de parceria	Joan Brugada, de la parròquia de Creixenturri, reconeix que és parcer a mitges amb Pere Moner, de la vila de la Reial, de cinc bous i tres vaques que té al seu mas de Sa Brugada. Es compromet a nodrir-los i mantenir-los durant els propers tres anys.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O18a F.29v-30r	1407/06/27	Reconeixement de comanda i parceria i debitori	Pere Saserradevall, de la parròquia de Sant Cristòfor de Creixenturri, reconeix tenir en comanda i en parceria a mitges amb en Pere Moner, de la Reial, nou animals bovins al seu mas de Serradevall. També reconeix deure a l'esmentat Pere Moner 101 sous i 4 diners per raó de la dita parceria, que promet rescabalar tan aviat com li siguin reclamats.	de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O18b F.35r-35v	1408/01/21	Contracte matrimonial	Pere Moner, de la vila de la Reial, aconsellat pels seus amics, dona en matrimoni la seva filla Caterina a Dalmau Martí, fill d'en Guillem Martí, de la vila de Sant Joan de les Abadesses. Hi acompanyen un dot de 200 florins, al que cal sumar els 300 sous que la seva esposa Francesca deixà estipulats a tal efecte,	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis
Notarials	Notaries foranes, La Ral	R.O18b F.35v-36r	1408/01/21	Definició	Caterina, filla d'en Pere Moner i de la seva esposa Francesca, de la vila de la Reial, de consens amb Dalmau Martí, fill d'en Guillem Martí, de la vila de Sant Joan de les Abadesses, defineix i absol el seu pare de l'obligació a les seves herència i llegítima paterna i materna.	ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriliis

4.4. ARXIU EPISCOPAL DE VIC (AEV)

FONS	SECCIÓ	REGISTRE	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONIMIA
Episcopals	Mensa Episcopal, Actes Episcopals, Visites Pastorals	R.1200/3 F.19R	1332/09/08	Visita pastoral	El bisbe de Vic visita la parròquia de Sant Pau de Segúries	Sagúries
Episcopals	Mensa Episcopal, Actes Episcopals, Visites Pastorals	R.1200/3 F.48R	1336/08/04	Visita pastoral	El bisbe de Vic visita la parròquia de Sant Pau de Segúries	Segúries
Episcopals	Mensa Episcopal, Actes Episcopals, Visites Pastorals	R.1200/4 F.6r	1357/06/06	Visita pastoral	El bisbe de Vic visita la parròquia de Sant Pau de Segúries	Sancti Pauli de Segúriis, Regalis
Notarials	Arxiu de la Cúria Fumada, Notaries Foranes, Notaries Foranes (I), Altres Notaries	R.58	1550/06/28	Apoca	Pere de Bac, donzell domiciliat al castell d'Orríols, reconeix que Onofre de Saula, donzell i antic veguer i batlle de les viles i vegueries de Camprodon, Ripoll, Ripollès i la Reial, que aquest li ha pagat 14 lliures i 10 sous que li devia com a veguer	ac de Regali
Episcopals	Mensa Episcopal, Actes Episcopals, Visites Pastorals	R.1205 F.161v	1570/10/14	Visita pastoral	El bisbe de Vic visita la parròquia de Sant Pau de Segúries	Sugúris o Sugúries
Parroquials	Sant Pau de Segúries, Llibres sacramentals	R.A/1 F.2r	1583/11/18	Partida de baptisme	Joan Brandia, rector de l'església de Sant Pau de Segúries i beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon, bateja Domingo, fill de Joan de Monet i de la seva esposa Caterina Moneta, pagesos de Segúries.	paròquia del gloriós Sant Pau
Parroquials	Sant Pau de Segúries, Llibres sacramentals	R.A/1 F.2r	1584/01/19	Partida de baptisme	En absència de Joan Brandia, rector de l'església de Sant Pau de Segúries i beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon, el prevere Joan Alibert, prevere, bateja Pere, fill de Joan [Pere] Sarrat, músic, i de Constança Sarrat, esposa seva, de la parròquia de Sant Pau de Segúries.	

Parroquials	Sant Pau de Segúries, Llibres sacramentals	R.A/1 F.2v	1584/02/23	Partida de baptisme	Joan Brandia, rector de l'església de Sant Pau de Segúries i beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon, bateja en Joan Pau, fill den Pey Joan Sagí, pagès, i de la seva esposa Salvadora, de Sant Pau de Segúries.	
Parroquials	Sant Pau de Segúries, Llibres sacramentals	R.A/1 F.2v	1584/05/22	Partida de baptisme	Joan Brandia, rector de l'església de Sant Pau de Segúries i beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon, bateja en Joan, fill de Jofre Serrat i de la seva esposa Lluïsa, pagesos de Sant Pau de Segúries.	
Parroquials	Sant Pau de Segúries, Llibres sacramentals	R.A/1 F.2v-3r	1584/05/27	Partida de baptisme	Joan Brandia, rector de l'església de Sant Pau de Segúries i beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon, bateja Margarida, filla d'Esteve Bartolich i de la seva esposa Joana, pagesos de Sant Pau de Segúries.	
Parroquials	Sant Pau de Segúries, Llibres sacramentals	R.A/1 F.3r	1584/06/30	Partida de baptisme	Joan Brandia, rector de l'església de Sant Pau de Segúries i beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon, bateja Caterina Gràcia, filla d'en Domènec i de la seva esposa Magdalena, residents al	
Episcopals	Mensa Episcopal, Govern de la Diòcesi, Deganat-Arxiprestat de Ripoll, Correspondència	R.904/1 s.f.	1686/03/17	Lletra	Joan Baptista Solà, canonge i degà de Ripoll, informa a Antoni Pasqual, bisbe de Vic, que pel que fa a l'assumepte de la mala gestió de l'al·lotjament i la manutenció d'un tinent de cavalleria amb la seva tropa a la vila de Sant Joan de les Abadesses, Ogassa i Tregurà, per la que el capítol ha comissionat el canonge Miquel Soler, els de Sant Pau [de Segúries], Salarsa i Liaers protesten per haver-los estat exigida una contribució monetària per al manteniment del tinent i la seva tropa	los de Sant Pau
Episcopals	Mensa Episcopal, Govern de la Diòcesi, Deganat-Arxiprestat de Ripoll, Correspondència	R.903/3 s.f.	1692/09/06	Lletra	El degà de Ripoll informa al bisbe de Vic de la resposta de Roma a una petició de provisió de benefici eclesiàstic	lo segon dia retiraren la artilleria a Sant Pau y a la tarda ab tota pressa feren tornar la artilleria y morters a Camprodon

Institucionals	Vegueria de Camprodon	F.4r	1701	Pregó públic	Fernando Comes, ciutadà de Barcelona i veguer i batlle de la vila de Camprodon, Ripoll, Ripollès i de la Reial, sobre les lletres dels Diputats del General a favor de Pal-ladi Melcior, prevere beneficiat de l'església de Santa Maria de Camprodon	y de-la Real
Institucionals	Vegueria de Camprodon	F.60v	1702/12/06	Relació de rendes	Relació de la lleva de rendes de la vegueria, incloses les viles, els llocs i les parròquies que havien format part del comtat de Besalú	Sant Pau de Segúries, la Real
Institucionals	Vegueria de Camprodon	F. 136r-136v	1704/06/10	Manament	Pal-ladi Melcior, diputat general per la vila de Camprodon per collir la lleva triennial, en mana pagar la seva part a Miquel Escasia, paraire de Sant Pau de Segúries	Sant Pau de Segóries

FONS	SIGNATURA	Volum unitat	DATA	REGEST
Visites pastorals	AEV 1200/3 (antic 1200 C)	f. 19	1332/09/08. 6 idus setembre	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1200/3 (antic 1200 C)	f. 48	1336/08/04. pridie nonas agost	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1200/4 (antic 1200 D)	f. 6	1357/06/06	[Visita Pastoral a Sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1205	f. 161v	1570/10/14	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1207/1 (antic 1207 A)	f. 93	1573/06/12	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1207/1 (antic 1207 A)	f. 97v	1574/06/02	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1209/2 (antic 1209 B)	f. 14	1591/06/19	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1209/2 (antic 1209 B)	f. 27	1592/05/30	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1209/4 (antic 1209 D)	f. 13	1592/09/12	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1209/2 (antic 1209 B)	f. 33v	1593/05/21	[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]

Visites pastorals	AEV 1210/4 (antic 1210 D)	f. 146v	1599/11/12		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1210/5 (antic 1210 E)	f. 225v	1599/11/12		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1211/2 (antic 1211 B)	f. 99	1602/08/20		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1216	f. 206	1627/02/24		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1217	f. 134v	1627/02/24		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1221	f. 505	1686/11/07		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1224	f. 686v	1728/07/26		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1225	f. 215	1735/07/10		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1227	f. 94	1753/10/23		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1228	f. 197v	1756/05/16		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1229	f. 131v	1758/06/30		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1231	f. 136v	1760/06/24		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1231	f. 290	1762/07/18		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1230	f. 15	1765/06/20		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1232	f. 123	1765/06/20		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1233	f. 196	1771/07/02		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1233	f. 325	1773/06/26		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1223/1 (antic 1223 A)	f. 827	1775/05/08		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]

Visites pastorals	AEV 1223/1 (antic 1223 A)	f. 935v	1776/12/16		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1234/1 (antic 1234 A)	f. 216v	1779/08/05		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1234/2 (antic 1234 B)	f. 116v	1779/08/05		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1234/1 (antic 1234 A)	f. 260v	1781/10/20		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1236/1 (antic 1236 A)	f. 76	1785/08/30		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1236/1 (antic 1236 A)	f. 315v	1791/07/21		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1237	f. 23v	1791/07/21		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1238/1 (antic 1238)	f. 58v	1797/07/18		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1223/2 (antic 1223 B)	f. 133	1801-1900. s.XIX		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1238/2	f. 10	1806/09/14		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1239/2 (antic 1239 B)	f. 51v	1819/08/23		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1239/3 (antic 1239 C)	f. 54	1824/07/06		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1242/3 (antic 1242 C)	f. 29v	1830/10		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]
Visites pastorals	AEV 1242/4 (antic 1242 D)	f. 77	1856/08/12		[Visita Pastoral a sant Pau de Segúries]

Fons: Arxiu Parroquial de Sant Pau de Segúries. Llibres parroquials

B) Baptismes:

Llibre	Dates
B1	1583-1649
B2	1724-1792
B3	1792-1794
B4	1793
B5	1795-1845
B6	1857-1888

C) Confirmacions:

Llibre	Dates
C1	1755-1791
C2	1815-1878
C3	1883

M) Matrimonis:

Llibre	Dates
M1	1591-1638
M2	1724-1792
M3	1792-1794
M4	1795-1856
M5	1858-1895
M6	1896-1947

O) Òbits (exèquies, defuncions):

Llibre	Dates
O1	1598-1617
O2	1724-1792
O3	1792-1794
O4	1793
O5	1795-1856
O6	1857-1885
O7	1885-1907

4.5. ARXIU MONESTIR DE SANT JOAN DE LES ABADESSES (AMSJA)

FONS	SECCIÓ	REGISTRE	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONÍMIA
Pergamins		R.1	[882] 898	Venda	Privat ven una peça de terra a Segúries	
Pergamins		R.2	[898] 902	Venda	Venda de terra a Segúries	
Pergamins		R.3	[898] 902	Venda	Venda d'un alou a Segúries, al lloc anomenat Canales	
Pergamins		R.4	901	Venda	Venda de terres a Segúries, al lloc anomenat "Rivo Calvello"	
Pergamins		R.5	[902] 906	Venda	Venda de terres a Segúries	
Pergamins		R.6	[903] 907	Venda	Venda d'unes terres a Segúries, al lloc anomenat "Denario", feta a favor de l'abadessa Emmona de Sant Joan de les Abadeses	
Pergamins		R.7	[906] 910	Venda	Venda de tres peces de terra a Segúries, feta a favor de l'abadessa Emma de Sant Joan de les Abadeses	
Pergamins		R.16	913	Compra	Emmona, abadesa de Sant Joan de les Abadeses, compra 15 peces de terra a la parròquia de Segúries	
Pergamins		R.19	914	Venda	Venda de la cinquena part d'uns béns al terme de Sant Pau de Segúries, feta a favor de l'abadessa Emmona de Sant Joan de les Abadeses	
Pergamins		R.20	915	Compra	Emmona, abadesa de Sant Joan de les Abadeses, compra terres a Segúries que limiten amb el Coll que divideix el terme	
Pergamins		R.43	999	Donació	Donació d'un alou situat a Segúries, al lloc anomenat Genebrosa, a la vall del Ripollès	
Pergamins		R.40	1102	Venda	Venda de la tercera part del mas Sala de Genebrosa, de Sant Pau de Segúries, feta a favor del prior Adalbert i de la prioressa i les monges de Sant Joan de les Abadeses	
Pergamins		R.42	1180	Reconeixement	El possessor del mas de Butrachs, de Segúries, reconeix que ha de pagar al paborde de Sant Joan de les Abadeses un porc o bé 2 sous	
Pergamins		R.47	1203	Llicència	Pere, abat de Sant Joan de les Abadeses, autoritza l'empenyorament d'una peça de terra de Segúries	
Pergamins		R.48	1209	Venda	Venda de l'heretat del mas Colomer, de Sant Pau de Segúries, per 80 sous	
Pergamins		R.49	1210	Compra	Pere, abat de Sant Joan de les Abadeses, compra el mas Colomer i un molí a Sant Pau de Segúries, per 85 sous	
Pergamins		R.51	1214	Venda i	L'abat de Sant Joan de les Abadeses ven i redimeix l'honor i el molí	

					de Bernat Ponç de Segúries, per 260 sous	
Pergamins	R.52		1217	remissió Carta de franqueses	Arnau, abat de Sant Joan de les Abadesses, enfranqueix els habitants de la vila de Segúries del pagament d'eixòrquies de testimonis de defuncions	
Pergamins	R.55		1228	Procés judicial	Procés pel subsidi exigit als habitants de la vila de Segúries, que enfronta l'abat Ramon de Sant Joan de les Abadesses i els de Segúries, que se'n consideren francs en virtut de les franqueses atorgades per l'abat Arnau.	
Pergamins	R.57		1233	Compra	Pere de Bosta, de Segúries, compra tres jornals del mas de Bernat Ponç, pagant-ne a l'abat 4 sous l'any	
Pergamins	R.58		1237	Carta de franqueses	Ramon, abat de Sant Joan de les Abadesses, enfranqueix als habitants de Segúries del pagament de qüestions, toltes, forces i altres exaccions, tret dels pagesos i dels homes dels honors del monestir	
Pergamins	R.59		1241	Establiment	Establiment de la farga de la vila de Segúries a cens de 4 ferradures	
Pergamins	R.61		1262	Concòrdia	Concòrdia entre el rei Jaume el Conqueridor i Ramon, abat de Sant Joan de les Abadesses, sobre la vila de la Reial, les franqueses concedides als seus habitants i els oficials que l'han d'administrar	<i>la villa de la Regal</i>
Pergamins	R.64		1300	Reconeixement d'home propi	Jaume, fill de Beatriu, natural de Segúries, es fa home propi del monestir de Sant Joan de les Abadesses	
Pergamins	R.65		1310	Reconeixement d'home propi	Guillem Sabater, de Segúries, confessa ser home propi del monestir de Sant Joan de les Abadesses	
Pergamins	R.67		1314	Permuta	Permuta d'un alberg a la vila de Segúries per unes cases i certa quantitat monetària, feta entre l'abat de Sant Joan de les Abadesses i el rei d'Aragó	
Pergamins	R.68		1322	Nomenament	El convent de Sant Joan de les Abadesses designa un sacerdot per a la vacant de la parroquia de Segúries	
Pergamins	R.71		1337	Establiment	Establiment de l'escrivania de la Reial a Francesc Molina de Camprodon	<i>escribania de la Regal</i>
Pergamins	R.99		1345	Arrendament	L'abat de Sant Joan de les Abadesses arrenda a tres anys les rendes de Creixenturri, Segúries, Valldebac i d'un mas de Sant Joan per 3.000 ss l'any	
Pergamins	R.75		1376	Venda	Pere de Rovira ven a Pere de Noguera de Pinosos la meitat dels molins que hi ha a la Reial, en el riu Ter, que té sota domini de l'abat de Sant Joan de les Abadesses	<i>vora la Reyall en el riu Ter</i>
Pergamins	R.76		1389	Impugnació	L'abat de Sant Joan de les Abadesses impugna l'amortització del lloc	<i>vila de la</i>

Pergamins		R.77	1405	Renúncia	de la Reial on s'havia de construir una capella, feta pel rei Joan el Caçador, sota el pretext que la jurisdicció està dividida entre el rei i el convent	Reyal
Notarials		[Canalars, 3 - Instrumenta faciencia pro censibus redditibus quos prepositura maior et piatarie et eorum oficiales recipiunt in parroquia Sancti Pauli de Seguries et vicinis]	1302/04/27	Permuta	Permuta de dues terres situades al lloc anomenat Plana Cremada	
Notarials		[Canalars, 3 - Instrumenta faciencia pro censibus redditibus quos prepositura maior et piatarie et eorum oficiales recipiunt in parroquia Sancti Pauli de Seguries et vicinis]		Capbreu	<i>Capud breve censum de Seguries et de Grexenturrio: Capud breve de omnibus fructibus censibus et redditibus quos prepositus maior monasterii Sancti Johannis recipit et recipere consuevit in parrochiis Sancti Pauli de Seguries et Sancti Bartholomey de Grexenturrio et in illari terminis et sunt duo capibrevia eiusde tenoris set non sunt publica nec faciunt fidem idcirco possunt dici levados</i>	Seguries
Notarials		[Canalars.3] In libro XI ^o	1304/06/28	Establiment	Establiment dels masos Ginebrosa i Compte a favor de Guillem [Goltrem], resident al mas Ginebrosa, a canvi d'una sèrie de	Sancti Pauli

									pagaments entre els que consta el que es deu al capellà de Sant Pau	
Notarials		F. in quaternis, 101	1346/06/14	Establiment		[Canalars.3] Libro XXVIII ^e F. 149			Establiment de part del bosc o l'arbrada de Parella, fet per l'abat de Sant Joan de les Abadesses a favor de Bernat de Rovira, batlle de Segúries, pel qual el segon ha de pagar 3 sous i 3 diners per cada festivitat de Sant Miquel	baילו de Seguriis
Notarials		[Canalars.3] Libro XXVIII ^e F.215	1346/12/27	Establiment					Establiment de part del bosc o l'arbrada de Parella, fet per l'abat de Sant Joan de les Abadesses a favor de Bernat de Rovira, batlle de Segúries, pel qual el segon ha de pagar 12 diners anuals	baילו de Seguriis
Notarials		Quadragesimus Liber Notarium Comunum Notarie Sancti Johannes F.13	1350	Enquesta					Enquesta sobre el nombre de focs dels dominis del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el que inclou les parròquies de Sant Joan i Sant Pau, Sant Martí de Surroca, Ogassa, Sant Pau de Segúries, Sant Julià de Tregurà, Sant Ponç d'Aulina, Sant Salvador de Bianya i Sant Martí de Tornadissa (Sant Martí del Clot), i el terme del castell de Laers. El resultat és de 248 focs.	Sancti Pauli de Seguriis
Notarials		Libro primo domini Francisci abbatus F.62	1352/04/14	Establiment					Establiment el mas Esteve Ça Illa de Segúries a favor de Pere de Torrent	Mansus Steva ça Ylla de Seguriis
Notarials		Libro primo domini Francisci abbatus F.144	1352/09/05	Establiment					Establiment d'un alberg i quatre feixes de terra a Segúries a favor de Guillem Sabater de Segúries, per un cens de 12 sous	Seguriis
Notarials		Libro primo domini Francisci abbatus F.174	1352/11/10	Arrendament					Arrendament dels molins de Segúries	Molendina de Seguriis
Notarials		Secundus Liber Domini Raymundi Abbatus F.41	1358/09/13	Establiment					Establiment d'una peça de terra que pertanyia al mas de la Mata, àlies "mas Serradell", amb pagaments deguts a l'abat i al paborde major de Sant Joan de les Abadesses i al capellà de Segúries	capellano de Seguriis
Notarials		Secundus Liber	1358/09/22	Establiment					Establiment del mas deç Maça a favor de Guillem de Pont, de la vila de	ville de

		Domini Raymundi Abbatus F.51				Segúries, pels esplets a l'abat de Sant Joan de les Abadesses i la primícia al capellà de Segúries	Segúries
Notarials		Libro 2º domini Francisci abbatus F.144	1360/12/02	Arrendament		Arrendament dels fruits de Segúries a un any, pel preu de 50 lliures	<i>Fructus de Seguriis</i>
Notarials		Tertius Liber Domini Raymundi Abbatis F.37	1361/12/24	Concessió		Concessió de la notaria de la vila de la Reial a favor de Bernat Molina, per un cens anual d'un parell de perdius	<i>Notaria ville de Regali</i>
Notarials		Tertius Liber Domini Raymundi Abbatis F.44-45	1362/03/09	Protestació		Els homes de la Reial treballen als murs de la vila de Segúries, mentre els homes del monestir de Sant Joan protesten perquè entenen que estan exempts de fer obra als murs de l'abadia	<i>de Regali, Seguriis</i>
Notarials		Tertius Liber Domini Raymundi Abbatis F.139	1364/11/30	Establiment		Establiment de tres peces de bosc a favor de <i>Raymundo Hot</i> de Segúries, per 20 diners per cada festivat de Sant Miquel	Segúries
Notarials		Quartus Liber Domini Raymundi Abbatis F.29	1365/07/13	Unificació de masos		Unificació dels masos Çacadavall, Ça Illa i Groll en mans de Guillem de Pont, del mas Çacadavall	
Notarials		Quartus Liber Domini Raymundi Abbatis F.27,36	1365/08/25	Contribució		Els homes de la Reial contribueixen amb una aportació econòmica a l'esforç de guerra	<i>Homines de Regali</i>
Notarials		Quartus Liber Domini Raymundi	1365/10/15	Imposició de penes		Pena imposada per l'abat de Sant Joan de les Abadesses a Pere Moner, de la vila de la Reial	<i>ville Regali</i>

Notarials	Abbatis F.31.202	1366/05/15	Establiment	Establiment en emfiteusi del mas Deç Varo a Pere de Quatrecaases				
Notarials	Quartus Liber Domini Raymundi Abbatis F.54	1366/09/[13]	Reconeixement de cens	Ramon Sabater reconeix haver de pagar cada Nadal 3 diners per la devesa anomenada "Ultra Aquam", que limita amb la vila de Segúries				<i>ville de Seguriis</i>
Notarials	Quartus Liber Domini Raymundi Abbatis F.67	1367/05/05	Unificació de masos	Unificació dels masos de Palagut i de Torrent, establerts en emfiteusi a Jonquer de Bianya				
Notarials	Quartus Liber Domini Raymundi Abbatis F.85	1367/05/05	Unificació de masos i establiment	Unificació dels masos de Palagut i de Torrent, establerts en emfiteusi a Jonquer de Bianya				
Notarials	Quartus Liber Domini Raymundi Abbatis F.157	1369/01/20- 1369/11/19	Venda i concessi'	Venda de part d'un molí situat al costat del pont d'Illa i d'altres terres, feta a favor de Pere Moner de la Reial				<i>de Regali</i>
Notarials	Quintus [sic] Liber Domini Raymundi Abbatas F.30	1369/07/11	Establiment	Establiment en emfiteusi del mas [Rovey] de Segúries, fet a favor de Pere Alagret				<i>de Seguriis</i>
Notarials	Sextus Liber Domini Raymundi Abbatas	1373/06/23	Renúncia	Renúncia d'ocupació d'un hort situat a l'horta de Sant Pau de Segúries i retorn a mans de l'abat de Sant Joan de les Abadesses				<i>in orta Sancti Pauli de Seguriis</i>

Notarials	F.22	1374/04/05	Permuta	Permuta de la batllia de Segúries? Entre l'abat i la mensa abacial	<i>Batulia de Seguriis</i>
Notarials	Sextus Liber Domini Raymundi Abbatus F. 26, 45-50	1375/03/01	Establiment	Establiment d'un hort a Segúries a favor de Francesc Caliç, per un cens de 2 sous	<i>Seguriis</i>
Notarials	Sextus Liber Domini Raymundi Abbatus F.77	1375/07/05	Arrendament	Arrendament del molí de Segúries al costat del pont d'Illa a tres anys al preu d'11 lliures anuals	<i>Molendinia [sic] de Seguriis subtus pontem de Insula</i>
Notarials	Sextus Liber Domini Raymundi Abbatus F.127	1376/03/13	Renúncia	Renúncia d'ocupació del mas de Casadenant i retorn a mans de l'abat de Sant Joan de les Abadesses	
Notarials	Liber in quo continetur summe aliquori contractum vendicionum et assignacionum et [institucionum] beneficiorum et [p...causori] F.13	1376/04/24	Venda	Venda de drets de servitud, entre elles intèstia, cugúcia, exòrquia i àrsia, a pagesos de les parròquies i els termes de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses, Sant Martí d'Ogassa, Sant Martí de Surroca, Sant Pau de Segúries, Sant Ponç d'Aulina, Sant Salvador de Bianya i d'altres de la vall de Bianya, pel preu de 37.931 sous pel preu de l'honor de Mataplana, el castell de Blancafort i la casa de Solanllong	<i>Sancti Pauli de Seguriis</i>
Notarials	Septimus Liber Domini Raymundi	1376/07/18	Negació	L'abat de Sant Joan de les Abadesses nega la petició de l'església de Creixenturi de percebre censos a alguns molins de la vila de la Reial	<i>Molendina ville de Regali</i>

Notarials	Abbatis F.8	1379/03/22	Concessió	Concessió per a que per una devesa propera als molins de la Reial es paguin 3 sous per cada Sant Miquel	<i>iuxta molendina de Regali</i>
Notarials	Septimus Liber Domini Raymundi Abbatis F.95, 103	1381	Comanda	Comanda d'un cortal anomenat "de Ça Mata" a Segúries, pel que es paguen 13 sous	<i>Seguriis</i>
Notarials	Septimus Liber Domini Raymundi Abbatis F.161	1381	Concessió	Concessió d'una devesa a Pere de Pont, de Segúries, per un cens de 6 diners	<i>Seguriis</i>
Notarials	Octavus Liber Domini Raymundi Abbatis F.1	1382/01/21	Provisió	L'abat de Sant Joan de les Abadesses proveeix la pabordia major amb 12 sous, 6 diners i 1 pernil que es reben als masos de Fàbrega i de Sala, de Sant Pau de Segúries, i als Deç Urgell i Deç Ginabrer, de Sant Joan i Sant Pau de les Abadesses	<i>parrochie Sancti Pauli de Seguriis</i>
Notarials	[Canalars, 3]	1382/08/11	Comanda	L'abat Ramon de Sant Joan de les Abadesses comana la jurisdicció abacial a Arnau de Vilalba, assignant-li 35 lliures procedents de les rendes de la batllia de Segúries	<i>reddibus baiulie de Seguriis</i>
Notarials	Undecimus et Ultimus Liber Domini Raymundi Abbatis F.79	1382/12/31	Unificació de masos	Unificació dels masos de Casadevant de Quatrecases i de Calí i establiment dels mateixos una vegada alliberats de servituds, a canvi dels pagaments acostumats, entre d'altres, de les primícies al capellà de Segúries i a l'església de Sant Pau	<i>capellano de Seguriis, ecclesie Sancti Pauli</i>
Notarials	Octavus Liber Domini Raymundi Abbatis F.12, 15	1383/07/16	Confirmació	Confirmació de quatre peces de terra al lloc de "Ça lanalada" i de dues feixes de terra que són a les Planes de Segúries, feta a favor de Berenguer de Fàbrega de Segúries	<i>Seguriis, les Planes de Seguries</i>

Notarials	Octavus Liber Domini Raymundi Abbatis F.82	1383/09/22	Acord	Acord entre l'abat de Sant Joan de les Abadesses i Pere Çarovira a l'entorn del domini abacial sobre un bosc al lloc "de Curull" que tenia Pere Çarovira	
Notarials	Secundus Liber Domini Arnaldi de Vilalba Abbatis F.21	1388	Establiment	Establiment d'un bosc o antiga anomenat "bosc de la Coma" a favor de Pere Moner, de la Reial, a canvi d'un cens de 12 diners	de Regali
Notarials	Manuali Petri de Riquerio	1389/03/19	Renúncia	Renúncia a l'ocupació del mas Hereu, que reverteix a mans de l'abat de Sant Joan de les Abadesses	
Notarials	Nono Liber Domini Raymundi Abbatis F. 93, foli en paper	1389/05/15	Contenció	Contenció entre l'abat de Sant Joan de les Abadesses i els homes de la vila de la Reial sobre el solar d'edificació d'una capella	villa de Regali
Notarials	Decimo Libro Domini Raymundo F.39		Jurament de fidelitat	Els homes de la vila de la Reial juren fidelitat a l'abat de Sant Joan de les Abadesses	Homes de villa de Regali
Notarials	Undecimus Liber Domini Raymundo F. 3,37	1390	Concessió de franqueses	Els homes de la vila de la Reial [estan exempts] d'haver de contribuir a la recollida de la vila de Sant Joan	Homes de villa de Regali
Notarials	Undecimus Liber Domini Raymundo F.99, 113	1392/04/12	Comanda	Comanda de la borda Deç Molinell, situada a Valdebac, a favor de Pere Çabadosa, de Valdebac	
Notarials	Primus Liber Domini Arnaldi de Vilalba Abbatis F.75, 113	1395/11/09	Establiment	Establiment en emfiteusi d'una peça de terra al mas de la Fàbrega de Segúries, fet a favor de Barenguer de Fàbrega	in manso Fabrica de Seguriis
Notarials	Secundus Liber	1398	Establiment	Establiment en emfiteusi del bosc dit "lo bosc de na Fraxaneda" al mas	de Seguriis

					de Fàbrega de Segúries, a cens de 8 diners	
Notarials	Domini Arnaldi de Vilalba Abbatis F.22				Concessió d'una peça de terra anomenada "l'ariga d'en Serradell", feta a favor de Pere Moner, de la Reial	<i>de Regali</i>
Notarials	Secundus Liber Domini Arnaldi de Vilalba Abbatis F.35	1393/03/20		Concessió		
Notarials	Secundus Liber Domini Arnaldi de Vilalba Abbatis F.64	1398/03/05		Venda	L'abat de Sant Joan de les Abadeses ven a Pere Cutçac, de la Reial, la part del bosc "de Miralles"	<i>de Regali</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.24r	1399/09/15		Reconeixement	Oliver Tibart, rector de l'església de Sant Pau de Segúries, reconeix que està obligat a entregar saïses, espècies i oli per a la provisió de l'abadia de Sant Joan de les Abadeses, i que deu a l'abat 10 sous de l'entrada del bosc de "La Laçera", a més d'un cens de 17 diners a pagar cada Nadal pel bosc de "Ça Fagola" i per una peça de terra anomenada "Font Senellada". També reconeix que posseeix en nom del monestir un pati annex a les cases de la rectoria que havia estat de Guillem Arnau de Tregurà, pel que paga un cens de 3 diners, i que, a més, està obligat a pagar cada any una alberga de 10 sous al paborde Ponç Calvet, així com quatre lliures de cera al sagristà.	<i>Sancti Pauli de Sagurillius, diocesis Vicensi; actum in loco de Regali</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.24r	1399/09/15		Reconeixement d'home propi	Bernat Sesplanes, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadeses pel mas Çaplana Ça Illa, de la batllia de la Rovira, i estar obligat als pagaments corresponents, inclosos els que ha de fer al paborde i al pitancer del monestir.	<i>Sancti Pauli de Sagurillius; baiuliam den Rovira</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.25r	1399/09/15		Reconeixement d'home propi	Pere Calliç, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadeses pel mas Calliç de Ginebrosa, pel que està obligat a pagar la quèstia i censos, i per diversos terrenys en feixes, boscos o arbrades i horts, pels que ha de pagar censos a l'abadia. També està obligat al monestir, al paborde major i al pitancer, a més del rector de Sant Pau de Segúries, pel masos Casadenant i d'Orrí.	<i>Sancti Pauli de Sagurillius</i>

Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.27v	1399/09/15	Reconeixement d'home propi	<p>Arnau Capellà, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas Capellà, així com pel mas Niumal, adjunt al mas Capella, i pel mas Corcoll, pels quals està obligat al pagament de la tasca i de censos i a l'entrega d'explets.</p>	Sancti Pauli de Saguriliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.28r	1399/09/15	Reconeixement d'home propi	<p>Bernat Rovey, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas Rovey, la meitat d'un tros de terra dit "Cortal d'en Rovira", un bosc o arbrada al lloc "Zes Canaletes", a la Costa dez Forn, i un altre anomenat "De Faioles", a més d'una feixa de terra prop del mas Rovey i d'unes cases a la vila de Segúries, pels que està obligat a pagar alberga i censos.</p>	Sancti Pauli de Saguriliis; in villa de Saguriliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.28v	1399/09/15	Reconeixement	<p>Pere Cutzach, del lloc de la Reial i parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix tenir pel monestir de Sant Joan de les Abadesses el mas Za Rovira de Sant Cristòfor de Creixenturri, dos camps, el de la Coromina i el de Za Figuera, una terra comprada pel seu pare a Guillem Zacasadevall de Za Illa, una ribera al costat del Ter, un hort a la parròquia de Segúries, unes cases i uns honors, part dels quals són a Sant Feliu de Vall de Bac, a la vila de Segúries i a la batllia de la Reial, i un casal i un hort a la parròquia de Segúries, i pels que està obligat a tasques, censos i altres pagaments.</p>	Santici Pauli de Saguriliis; villa de Saguriliis; villa de Regali
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.29r	1399/09/15	Reconeixement	<p>Pere Font, habitant de la vila de la Reial, reconeix tenir pel monestir de Sant Joan de les Abadesses, unes cases a la vila i dos horts, un jornal, un tros i dues feixes de terra al lloc de la Reial, pels que paga censos diversos.</p>	ville de Regali; loco de Regali
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.29v	1399/09/15	Reconeixement d'home propi	<p>Guillem Çacasadevall de Çà Illa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pels masos de Casadevall i Querol, pels que paga censos i altres càrregues.</p>	Sancti Pauli de Saguriliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.30r	1399/09/15	Reconeixement	<p>Bernat Sobirà, sastrer, i la seva esposa Margarida, de la vila de la Reial, reconeixen estar obligats a pagar cens per unes cases al monestir de Sant Joan de les Abadesses i als successors del difunt Pere Rovira, batlle de la dita vila.</p>	ville de Regali
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba	1399/09/15	Reconeixement	<p>Pere Cailiç, de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i pels hereus de Pere Rovira, difunt batlle de la Reial, dues cases, una riba, un hort i altres possessions, a més d'una</p>	ville de Regali

	F.30r				altra anomenada "la Plana", un tros de terra anomenat "la Plaça", una feixa i un camp al pla de la Reial, pels que està obligat a pagar diversos censos.		ville de Segurilliis; parrochie Sancti Pauli de Segurilliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.30v	1399/09/15	Reconeixement		Pere Esteve, menor d'edat, de la vila de Segúries, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses la major part del mas Dez Maza, de Sant Pau de Segúries, que comparteix amb Berenguer Fàbrega, i unes cases a la vila de Segúries, per les quals coses paga censos.		parrochie Sancti Pauli de Sagurilliis; Saguries
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.30v	1399/09/15	Reconeixement d'home propi		Pere Sala de Ginebrosa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel seu mas de Ginebrosa, pel qual, juntament amb una devesa, el bosc "de Ses Fayoles", la masoveria d'en Pere Oller, adjunta al mas de Sala, que alhora està unit al mas d'en Serradell de Ginebrosa, una terra, dues feixes i una peça de terra, pels quals està obligat a diversos pagaments i servituds, entre ells la quèstia.		parrochia de Sancti Pauli de Seagurilliis; villa de Sagurilliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.31v	1399/09/15	Reconeixement d'home propi		Bernat Hot de Ginebrosa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas Hot i pel mas adjunt Za Garça, part del mas Casadenant, la meitat de dos boscos, una devesa, una peça de terra, una ribera, la meitat de la masoveria de Costa i unes cases a la vila de Segúries, pels que està obligat a la quèstia, censos i altres pagaments a l'abat, al paborde major i al pitancer.		parrochia de Sancti Pauli de Sagurilliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.33r	1399/09/15	Reconeixement		Francesc Marquès, de la parròquia de Santa Maria de Camprodon, reconeix tenir pel monestir de Sant Joan de les Abadesses una devesa amb cortal a la parròquia de Segúries, per la que està obligat a lliurar els explets i a pagar cens, delme i primícia a l'abat, al paborde del monestir i al rector (de Segúries?).		ville de Sagurilliis
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.33r	1399/09/15	Reconeixement		Pere Esteve, de la vila de Segúries, reconeix que està obligat a pagar censos per unes cases, un hort i una arbreda al monestir de Sant Joan de les Abadesses.		parrochie Sancti Pauli de Sagurilliis;
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.33v	1399/09/15	Reconeixement d'home propi		Pere de Coromina, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas de Coromina, una devesa, el bosc de Coma Llobrega i unes cases a la vila de Segúries, pels que està obligat a quèstia, tasca, cens		

Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.33v	1399/09/15	Reconeixement d'home propi	i altres pagaments. Guillem de Quatrecases, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas de Quatrecases, el mas Ver de la parròquia de Segúries, el bosc anomenat "de Za Casaça", el pla de [Rideulons], a la parròquia de Sant Joan i Sant Pau, pels que està obligat a pagar a l'abat i al paborde major quèstia, tasca, cens, dècimes i primícies i al lliurament dels explets.	<i>villa de Segurillius</i> <i>parrochie Sancti Pauli de Sagurillius</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.34r	1399/09/15	Reconeixement d'home propi	Pere de Pont, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas de Pont, un bosc, una devesa, i un hort a l'horta de Segúries, pels que està obligat a quèstia, censos i entrega d'explets a l'abat i al paborde major.	<i>Sancti Pauli de Sagurillius</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.34v	1399/09/15	Reconeixement	Pere Sabater, de la vila de Segúries, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses tres horts i una feixa de terra, unes cases que havien estat d'en Francesc Çaplana, i una devesa que és a l'altra banda del riu Ter.	<i>ville de Segurillius</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.34v-35r	1399/09/15	Reconeixement	Llorenç Moliner, de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses dues terres a la batllia de Segúries, una d'elles amb un cortal que havia estat de la masada de Za Ylla d'en Rovira, una arbrada al bosc anomenat "Ça Planella de Segúries" i una altra adquirida a Pere de Rovira, un alberg a la vila de la Reial que tenia també pel rei d'Aragó, el camp anomenat "del Muner", un jornal de terra al lloc anomenat "la Plaça" i un altre a l'Areny, així com un una devesa, un hort al lloc del Portal i un altre a la vila, pels que paga censos i lliura explets.	<i>ville de Regali; de Segurillius; de Sagurillius</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.35r	1399/09/15	Reconeixement	Pere Salom, resident a la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses unes cases a l'esmentada vila, per les que paga censos a Pere de Font i a Pere Cutzach.	<i>villa de Regali</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.35r	1399/09/15	Reconeixement	Francesc Graüt, de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses un cert número de cases a l'esmentada vila, part de les quals l'abadia tenia en indivís amb el rei d'Aragó, un tros de terra proper a la vila i de la que l'abadia també compartia senyoria amb el rei, un hort a l'horta de la Reial, i tres feixes de terra,	<i>ville de Regali</i>

Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.35v	1399/09/15	Reconeixement	pels que estava obligat a censos. Arnau Codina, sastre i habitant de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i pel rei d'Aragó, les cases que li va donar en Joan Vall de Prats, hereu d'en Bernat Vall de Camprodon	<i>ville de Regale</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.35v	1399/09/15	Reconeixement	Francesc Graït, de la vila de la Reial, reconeix de nou que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i pel rei d'Aragó un tros de terra anomenat "Clos" al terme de la vila de la Reial, dos més adquirits als hereus del difunt Dalmau de Rovira i situats a prop de la vila, i altres dos a la batllia de Segúries, pels que està obligat a pagar censos., Reconeix també estar obligat a pagar cens pels molins i la ribera que toca al Ter que té per Ponç Calvet, paborde major del monestir.	<i>ville de Regali; batulliam de Sagurilliis</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.35v	1399/09/15	Reconeixement	Arnau Batlle, de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i pel rei d'Aragó unes cases a la mateixa vila, per les que paga cens a en Lorenc Moner. També reconeix tenir per l'abat sota domini directe 15 sous que li ha de donar en Francesc Graït per raó del bescanvi de drets de la compra del castell de Creixenturri.	<i>ville de Regali</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.36r	1399/09/17	Reconeixement d'home propi	Joan Esteve de Za Ylla, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas Esteve, pel que està obligat a pagar censos, i per les terres que té a una banda i altra del pont, per les que lliurar explets, a més dels que ha d'entregar al paborde major del monestir.	<i>villa de Regali</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.37r	1399/09/17	Reconeixement	Sibil·la de Font Devall, habitant de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses i pel rei d'Aragó unes cases a la mateixa vila, per les que està obligada a pagar un cens de 13 diners.	<i>ville de Regali; batulliam de Sagurilliis</i>
Notarials	J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F. 37r-37v	1399/09/17	Reconeixement	Pere Moner, de la vila de la Reial, reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses una rovira a la batllia de Segúries, una arbreda al lloc anomenat "la Coma dez Maya i el Solayo", uns molins que té amb en Pere Sala al costat del Ter, una feixa de terra, una closa que havia estat del batlle Pere de Rovira i un tros de terra anomenat "Pessoles" que té a la parròquia de Segúries, una plana i una devesa annexes al pont d'Illa, tres peces i una feixa de terra al pla de la Reial, cases a la vila que té també pel rei d'Aragó, i drets sobre una pensió	

Notarials		Tercio manuali Petri de Riquerio notarii F.172, 190	1399/11/17	Arrendament	de censal aconseguida a través de permuta pels drets de compra sobre el castell de Creixenturri. Per tot això està obligat a censos, a més de la móltia i els censos a lliurar al paborde major del monestir. L'abat de Sant Joan de les Abadeses arrenda a quinze anys els fruits del vi de la batllia de Rovira, de Segúries, de Valdebac i de Creixenturri, i l'onzena part dels esplets de Bac, a favor de Pere de Pelagre, de Sant Pau de Segúries, a canvi d'un preu de 8 florins	<i>batllia de Rovira de Segúris, Sancti Pauli de Segúris</i>
Notarials		Tercius Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.94	1400/04/07	Confirmació	Confirmació de la batllia de la Rovira a Francesca, esposa de Berenguer de Sadera, àlies "de Comes" i hereu del mas de Rovira, de la parròquia de Sant Pere de Petrafitxa	
Notarials		J-4-2: Capbreu de l'abat Arnau de Vilalba F.38r	1400/05/28	Reconeixement	Guillem Hot, natural de la parròquia de Sant Pau de Segúries i habitant de la vila de Sant Joan de les Abadeses, reconeix tenir pel monestir de Sant Joan de les Abadeses unes cases o un hospici a la vila de Segúries, per les quals està obligat a pagar cada Nadal un cens de 4 diners.	<i>parrochie Sancti Pauli de Saguriliis; villa de Saguriliis</i>
Notarials		Quartus Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.21	1403	Acord	Acord sobre la concessió de franqueses a alguns homes de la Reial per instal·lar-se a la vila	<i>de Regali</i>
Notarials		Manuali Petri de Riquerio F.69	1404/04/17	Prohibició	L'abat de Sant Joan de les Abadeses prohibeix a la gent de la vila de la Reial la venda de pa o de vi	
Notarials		Quinto Manuali Petri de Riquerio, notarii F.114	1404/08/19	Potestat	Potestat de l'abat de Sant Joan de les Abadeses sobre el mas de Fàbrega	
Notarials		Quartus Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.91	1405/09/10	Renúncia	Renúncia del mas Coromina de Segúries, que passa a mans de l'abat de Sant Joan de les Abadeses	<i>de Segúris</i>
Notarials		Sexto manuali Petri de Riquerio notarii	1405/09/10	Establiment	Establiment del mas de la Coromina de Segúries, sota domini de l'abat de Sant Joan de les Abadeses	

Notarials	F.72				Franqueses?	L'abat de Sant Joan de les Abadesses fa concessions i autoritza certes llicències pel bon estament de la vila de la Reial	<i>Per loco statu ville de Regali</i>
Notarials	Quinto manuali Petri de Riquerio F. 91, non es lineatum	1404/03/22	Establiment	Establiment en emfiteusi del mas Bosom de Segúries a Jaume Bosom de Miralles, home propi del monestir de Sant Joan de les Abadesses	<i>Mansus Bozom de Seguriis</i>		
Notarials	Quartus Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.24	1406/09/04	Establiment	Establiment en emfiteusi de la meitat del molí de la vila de Segúries, que va de la ribera del Pont de Ça Illa fins al pont de Segúries i el bosc de [Salinyà], a favor de Pere Calís de Segúries, per un cens de 15 sous	<i>molendini ville de Seguriis (...)</i> <i>usque ad pontem de Seguriis</i>		
Notarials	Libris Notarum Comunum Petri de Riquerio et aliorum notariorum Sancti Iohannis F.26	1406/09/04	Establiment i venda	Establiment i venda de la tercera part d'una ribera sota el pont de Ça Illa i sota els molins allà aixecats per Pere Moner i Pere Sala, a favor de Pere de Caliç			
Notarials	VII Manuali Petro de Riquerio F.26	1406/09/04	Establiment i venda	Establiment i venda de la tercera part d'una ribera sota el pont de Ça Illa i sota els molins allà aixecats, a favor de Pere de Caliç, de la parròquia de Segúries	<i>pontem de Seguriis, [parrochie] Sancti Pauli de Seguries</i>		
Notarials	Sexdecimo Manuali Petri de Riquerio F.45	1407/02/15	Venda	Venda del mas de la Font, de Sant Pau de Segúries, feta per Bartomeu de Pla a favor de Guillem Martell Bosom de Miralles per 15 florins	<i>Sancti Pauli de Seguriis</i>		
Notarials	Nonus Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.49	1416/01/18	Establiment	Establiment d'un bosc a Calgues a favor de Pere Caliç, per un cens de 12 diners			

Notarials	Libri Notarii et Manuale	Manuali Iohanne de Colle F.26	1419/06/06	Establiment	Establiment de dues peces de terra a Segúries, anomenades "Cambó" i "La Plana d'en [Calça]", atorgat per Margarida, esposa de Guillem de Mansió, a favor de Pere Calís de Segúries	Segúries
Notarials		Manuali	1422/05/21	Manament	L'abat de Sant Joan de les Abadesses disposa que només una persona pugui vendre pa i vi, i que ningú altre no ho pugui fer	<i>In loco de Regali</i>
Notarials		Undecimus Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.122	1424/03/11	Unificació de masos i establiment	Unificació dels masos Sesteve Ça Illa i Casadevall i establiment a favor de Joan d'Om, de la Reial	<i>de Regali</i>
Notarials		Duodecimus Liber Domini Arnaldi de Vilalba F.127	1427/01/09	Establiment	Establiment d'una peça de terra propera a la vila de Segúries que havia estat del mas Des [Maçasit], de la vall de Segúries, a favor de Joan Ripoll	<i>villam de Segúries, valle de Segúries</i>
Notarials		Duodecimus Liber Domini Arnaldi de Vilalba	1427/10/26	Renúncia	Renúncia del pagament de censos del mas de Casademunt de Miralles	
Notarials		Quintus Librus Domini Arnaldi de Vilalba		Establiment	Establiment de la meitat del molí de la vila de Segúries, a favor de Jaume Moner, de la vila de la Reial, per 24 sous a pagar a l'abat i 13 més a pagar al paborde major	<i>villa Regali</i>
Notarials		Primo Manuali Iacobi Coma F.65	1430	Venda	Venda [d'una part dels molins], feta per Pere Sala de Ginebrosa a favor de Jaume Moner, àlies Anglada	
Notarials		Manuali Iohanne de Palomerio	1434/04/29	Renúncia	Renúncia a l'ocupació del mas de Quatrecaases, que reverteix a mans de l'abat de Sant Joan de les Abadesses	<i>Quatuor Casis</i>
Notarials		Sexto Libro Notarium Comunum Petri de Area notarii Sancti Iohannis F.63	1436/07/21	Establiment	Establiment en emfiteusi de dues peces de terra a la parròquia de Sant Pau de Segúries, que havien estat del mas Deç Massa i del mas Deç Bolòs, a favor de Joan Ripoll	<i>parrochia Sancti Pauli de Segúris</i>
Notarials		Sexto Libro	1436/08/17	Establiment i	Establiment en emfiteusi i exempció de servituds del mas Deç Pont a	

					Pere Sala	
Notarials		Notarum Communum Petri de Area, notarii F.65		1437/04/24	Establiment	Establiment de la meitat del molí de la vila de Segúries, atorgat per Pere de Montcorb, abat de Sant Joan de les Abadesses
Notarials		Sexto Libro Notarum Communum Petri de Area, notarii F.176		1437/05/01	Venda	Venda dels molins que hi ha sota el pont de Ça Illa, feta per Pere Sala i Jaume Moner, àlies "Anglada", a favor de l'abat de Sant Joan de les Abadesses
Notarials		Primus Liber Domini Petri de Montecurvo Abbatis F.12		1438/02/25	Establiment	Establiment en emfiteusi del mas Albat de Valldebac, que està unit als masos Mir i Baget, a favor de Pere de Planes, de la Reial
Notarials		Quinto Libro Georgi Rafaelis notarius F.141		1444/02/25	Permuta	Permuta de dos horts que són a l'horta de Segúries, feta entre Guillem Falratge i Ponç Sabater
Notarials		Libris Notarum Comunum Petri de Riquerio et aliorum notariorum Sancti Iohannis F.145		1444/12/14	Venda	Venda de molins fariners de la part alta de la vila de Segúries, feta per Pere Calis i altres a favor de Martí Morer i Pere Ripoll
Notarials		Primo Libro Petri de Lavanera notarii F.174		1449/01/19	Establiment	Establiment en emfiteusi del mas Casademunt de Miralles, a favor de Pere Çaplana
Notarials		Primus Liber		1449/11/03	Establiment	Establiment d'un solar i d'un pati de cases per tal que Pere Tolosa hi
						<i>de Regali</i>
						<i>in orta de Seguries</i>
						<i>Molendina farinaria sita supra villam de Seguries</i>

							edifiqui un hostal, per 12 diners per cada festivitat de Tots Sants	
Notarials				1450/05/18	Establiment		Establiment del mas Deç Caliz, que estava vacant, a favor de Jaume Folcrà, àlies Vilaret	
Notarials				1450/11/05	Definició		Definició del mas Deç Pasqual de Tossa de Cortades, àlies de Julià i de Puigcastrat, [de la parròquia de Llanars?], per 15 florins, feta per Pere Tolosa a favor de Caterina, muller de Bernat Sala	
Notarials				1451/02/18	Establiment		Establiment del mas de la Coromina de Segúries a favor de Dalmau Torrò	Segúriis
Notarials				1451/02/28	Venda		Venda per 10 florins de la meitat del mas de la Coromina Bargabera, situat a Segúries, feta per Dalmau Torrò a favor de Joan Bellapard	in Segúriis
Notarials	Libri Notarii et Manuale			1460/04/08	Venda		Venda de pensió de censal de 32 sous, feta per Pere Tolosa, habitant de la parròquia de Sant Pau de Segúries, a favor de Pere Moner, de la vila de Camprodon	parrochie Sancti Pauli de Segúriis
Notarials	Libri Notarii et Manuale			1460/09/03	Venda		Venda del mas Ça Casadevall, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, feta per Pau Om, de la vila de la Reial, al seu germà Joan d'Om, per 20 lliures	parrochia Sancti Pauli de Segúriis, villa de Regali
Notarials				1461/10/07	Establiment		Establiment de la batllia de Segúries a favor de Pere Tolosa, per un parell de gallines per cada festivitat del Senyor	

Notarials	aliquorum aliorum F.36	1462/01/21	Establiment	Establiment de la batllia de Segúries a favor de Pere Tolosa, per un parell de gallines per cada festivitat del Senyor	Batllia de Segúries
Notarials	Primus Liber Domini Petri Calbo Abbati et aliquorum aliorum F.91	1466/04/03	Exempció	L'abat de Sant Joan de les Abadesses eximeix de pagar la tasca a Pere Saplana per una gran peça de terra que pertanyia al mas de Casademunt, del veïnat de Miralles	vicinatus de Mirayes
Notarials	Primus Liber Domini Petri Calbo Abbati et aliquorum aliorum F.92	1466/04/03	Exempció	L'abat de Sant Joan de les Abadesses eximeix de pagar la tasca a Bernat Noc de la Reial per una peça de terra que pertanyia al mas Bosom	de Regali
Notarials	Primus Liber Domini Petri Calbo Abbati et aliquorum aliorum F.92	1466/04/03	Exempció	L'abat de Sant Joan de les Abadesses eximeix de pagar la tasca a Joan Salom per una peça de terra situada al veïnat de Miralles	in vicinatu de Mirayes, presbiteris beati Pauli
Notarials	Primus Liber Domini Petri Calbo Abbati et aliquorum aliorum F.92	1466/04/03	Exempció	L'abat de Sant Joan de les Abadesses eximeix de pagar la tasca a Joan Graït per una peça de terra situada al veïnat de Miralles	in vicinatu de Mirayes, presbitero beati Pauli
Notarials	Manuale	1466/06/18	Venda	Venda d'una ribera a Segúries, feta per Ponç Sabater a favor de Pere Tolosa, pel preu de 20 sous	Segúries
Notarials	Primus Liber Domini Micaelis Isalguer Abbatis F.68	14[6]6/07/23	Prestació d'homenatge	Francesc [Graït] i Pere Çaplana, de la vila de la Reial, presten homenatge a l'abat de Sant Joan de les Abadesses pel compromís de recollida en temps de guerra a la vila de Sant Joan	Duo de Regali villa de Regali

Notarials	[Canalars.3] Libro XXVIII ^e		Establiment	Establiment de part del bosc o l'arbrada de Parella, fet per l'abat de Sant Joan de les Abadesses a favor de Pere [Veheron], de la parròquia de Segúries, pel qual el segon ha de pagar 18 diners i òbols anuals	<i>parrochie Sancti Pauli de Seguriis</i>
Notarials	J-46: Capbreu de l'abat Miquel Agullana. F. 100r-102r (primera numeració)	1566/09/15	Reconeixement	Pere Joan Serrat, pagès de la parròquia de Sant Pau de Segúries, en nom seu i en el de la seva germana Elisabet Puig, filla de Martí Serrat, i esposa d'en Joan Puig, hortolà de la mateixa parròquia, de la que és procurador, reconeix ser home propi i soliu del monestir de Sant Joan de les Abadesses pel mas anomenat "Ripoll", de la parròquia de Segúries, dues feixes de terra, una terra a Sant Cristòfor de Creixenturi i altres dues a Sant Pau de Segúries i una arbrada o tros d'arbrada al lloc de la parròquia anomenat "lo bosc de la Llassera", pels que està obligat a censos i tasques. També reconeix estar obligat a pagar al paborde major del monestir.	<i>parrochie Sancti Pauli de Seguriis; la Real</i>
Notarials	J-46: Capbreu de l'abat Miquel Agullana. F. 109v-111r (primera numeració)	1567/10/12	Reconeixement	Mateu Compta, notari reial de la vila d'Olot, habitant i senyor útil dels masos, les cases i els honors unificats situats a la vila de la Reial, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, reconeix tenir diverses possessions pel monestir de Sant Joan de les Abadesses, entre elles el mas Moner, pels quals està obligat a diversos pagaments.	<i>ville de Regali; parrochie Sancti Pauli de Seguriis</i>
Notarials	J-46: Capbreu de l'abat Miquel Agullana. F. 111r-114r (primera numeració)	1568/07/12	Reconeixement	Pere Hospital, paraire de draps de llana de la vila de Camprodon, hereu del difunt Joan Hospital, també paraire i de la vila de Sant Joan de les Abadesses, reconeix tenir diverses possessions pel monestir de Sant Joan de les Abadesses, i entre elles, el mas de Sala del veïnat de Ginebrosa, de la parròquia de Sant Pau de Segúries, que inclou la masoveria de Pere Oller del mas Serradell.	<i>pparrochie Sancti Pauli de Seguriillis</i>
Notarials	J-49: Capbreu de Sant Pau de Segúries. F. 20v-24r	1675/03/29	Reconeixement	Pau Serrat i Callís, pagès de Sant Pau de Segúries i hereu del mas Callís, reconeix que té diverses possessions pel monestir de Sant Joan de les Abadesses, començant pel mas Callís, amb els masos incorporats de Casademont i d'Orri, del veïnat de Ginebrosa, a la mateixa parròquia, que estaven deshabitats.	<i>parròchia de Sant Pau de Seguriis</i>

4.6. RELACIÓ DE DOCUMENTACIÓ PUBLICADA

PUBLICACIÓ	DOCUMENT I PÀGINES	REFERÈNCIA ARXIVÍSTICA	DATA	TIPOLOGIA	REGEST	TOPONÍMIA
<i>Colecció Diplomàtica Seu Girona</i>	doc 37, p 95	BNP, ACA	904/27/11	Acta de consagració	El bisbe Serfededú de Girona consagra l'església de Sant Pere de Camprodon, que és dotada i rep els delmes i les primícies dels llocs que en configuren la parròquia.	<i>Segorillas o Securillus</i>
<i>Colecció Diplomàtica Seu Girona</i>	doc 143, p 170	BC, reg. 8941, perg. núm. 134	996/20/01	Acta de consagració	El bisbe Ot de Girona consagra l'església de Sant Feliu del Bac, que és dotada i rep els delmes i les primícies dels llocs que en configuren la parròquia, que limita a l'Oest amb el Coll de Segúries.	<i>in collo Securillas</i>
<i>Colección Diplomática Besalú</i>	apèndix, doc. 1, p 1-3	-	904/27/11	Acta de consagració	El bisbe Serfededú de Girona consagra l'església de Sant Pere de Camprodon, que és dotada i rep els delmes i les primícies dels llocs que en configuren la parròquia.	<i>Segorillas</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 70, p 130	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 279	1126/25/06	Establiment	Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix en feu als esposos Perella i Cordovana el mas Planes, a la parròquia de Sant Pau de Segúries, a canvi de 70 morabetins.	<i>in parrohechia Sancti Pauli</i>
<i>Pergamins Arxiu Comtal RBII-RBIV</i>	vol 2, doc 582, p 961-962	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 279	1126/25/06	Establiment	Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix en feu als esposos Perella i Cordovana el mas Planes, a la parròquia de Sant Pau de Segúries, a canvi de 70 morabetins.	<i>in parrohechia Sancti Pauli</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 72, p 132	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núms. 295 i 296.	1128/13/02	Privilegi de mercat	El comte Ramon Berenguer III de Barcelona concedeix a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el dret de tenir mercat a la vila de Segúries. Li dóna també els drets de pasturatge al comtat de Cerdanya, i la possessió alodial dels ports de Coma de Vaca i Coma del Freser. A canvi, l'abat li dóna dos muls.	<i>villa que dicitur Securies</i>
<i>Pergamins Arxiu Comtal RBII-RBIV</i>	vol 3, doc 607, p 1018-1019	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer III, núm. 295	1128/13/02	Privilegi de mercat	El comte Ramon Berenguer III de Barcelona concedeix a Berenguer Arnau, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, el dret de tenir mercat a la vila de Segúries. Li dóna també els drets de pasturatge al comtat de Cerdanya, a canvi de dos muls.	<i>in villa que dicitur Securies</i>
<i>Diplomatari</i>	doc 94, p	ACA,	1148/04/09	Definició	Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les	<i>in Securies</i>

<i>St Joan</i>	157-158	Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 205			Abadesses, defineix que tots els homes que cullen la civada a la vall de Sant Joan, a Ogassa, Surroca i Segúries, han de donar-ne un sester al monestir entre les festes de Sant Feliu i la Mare de Déu d'Agost.	
<i>Pergamins Arxiu Comtal RBII-RBIV</i>	vol 3, doc 871, p 1408	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 205	1148/04/09	Definició	Ponç de Monells, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, defineix que tots els homes que cullen la civada a la vall de Sant Joan, a Ogassa, Surroca i Segúries, han de donar-ne un sester al monestir entre les festes de Sant Feliu i la Mare de Déu d'Agost.	<i>in Securies</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 98, p 162-164	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, núm. 4, ap. 5, carp. 41	1150/02/11	Acta de consagració	Els bisbes d'Osona, Girona i Barcelona consagren la nova església del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i confirmen els privilegis i els béns de l'abadia.	<i>ecclesiam Sancti Pauli de Segurries</i>
<i>Pergamins Arxiu Comtal RBII-RBIV</i>	vol 3, doc 906, p 1458- 1460	ACA, Cancelleria, Ramon Berenguer IV, carp. 41, ap, núm. 4	1150/02/11	Acta de consagració	Els bisbes d'Osona, Girona i Barcelona consagren la nova església del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i confirmen els privilegis i els béns de l'abadia.	<i>Sancti Pauli de Segurries</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 117, p 183-184	ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 97	1170/24/11	Acta de consagració	Guillem de Monells, bisbe de Girona, consagra l'església de Sant Salvador de Bianya.	<i>de Segurries</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 127, p 196-197	AMSJA, o/immúm. 354	1175/15/01	Institució d'un aniversari	Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, institueix un aniversari en memòria de Pere de Mataplana, ardiaca d'Elna i benefactor del monestir. L'almoïner ha de donar pa d'ordi, carn i vi a trenta pobres partint dels 3 sous que es cobren al molí de Bernat Pont, de Segúries, i dels 2 sous del molí de Bernat Cadell, al casal de Pere Mal de Roca.	<i>de Segorries</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 150, p 224-226	ACA, Cancelleria, Alfons I, núm. 379	1184/27/01	Institució d'ofici	Ponç de Monells, bisbe de Tortosa i abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, institueix l'ofici de pitancer de les capellanes de Sant Julià de Vallfogona, Sant Bartomeu de Liaers i Sant Pere de Mogrony, a més del mas Pere de	<i>de Segurries</i>

<i>Diplomatari del Masdú</i>	vol 2, doc 249, p 834-837	Cartulari del Masdú, f. 135v	1215/24/11	Testament	Rourebell. Testament d'Ermessenda Rafarda de Tesà, que vol ser sepultada al cementiri de Santa Maria del Masdú.	Seguriis			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 245, p 355-356	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 189	1222/24/02	Definició	Bernat de Vinya defineix a Arnau de Corsavell, abat del monestir de Sant Joan de les Abadeses, les queixes i controvèrsies que afecten el que l'abadia pot reclamar als boscos i a les fàbregues de Segúries. L'abat Arnau promet a Bernat de Vinya que els homes de Vallfogona li entregaran fogaces i gallines.	Seguricorum			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 261, p 378-380	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 289	1226/18/04	Venda	Bernat de Corsavell, la seva mare Beatriu i la seva esposa Raimunda, venen a Arnau de Manlleu, abat del monestir de Sant Joan de les Abadeses, tot el que posseïxen a les parròquies de Sant Joan i Pau, Sant Pau de Segúries i Sant Martí de Surroca, per 9.000 sous.	in omnia parochia Sancti Pauli de Securiles			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 292, p 429-430	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 719	1238/13/03	Reconeixement	B. De Planès reconeix que té pel monestir de Sant Joan de les Abadeses un mas anomenat de Serra a Sant Marcel de Planès, amb una coromina i un quadró de terra.	ville de Regali			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 301, p 443-444	AMSJA, olim núm. 472	1241/20/07	Establiment	Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadeses, estableix la farga de Sant Pau de Segúries a Ferrer, fill de Guillem de Cortadés, de Llaers	in parochiam Sancti Pauli de Seguries			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 305, p 449-453	AMSJA, olim núm. 86	1242/23/12	Donació	Ramon, sacrista del monestir de Sant Joan de les Abadeses, dóna a l'abat Ramon de la Bisbal els drets que pel seu ofici té sobre els habitants de la Vila Vella i el Vinyal de Sant Joan de les Abadeses.	Seguries			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 309, p 460-464	AMSJA	1243/05/09	Confirmació de franqueses	Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadeses, confirma les franqueses dels habitants de la vila de Sant Joan de les Abadeses, en compensació pels treballs de fortificació de la Vila Vella.	Seguries			
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 326, p 490-493	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1129	1248/24/07	Concessió	Ramon de la Bisbal, abat del monestir de Sant Joan de les Abadeses, dóna al rei Jaume I una terra i uns camps situats a la parròquia de Sant Pau de Segúries per a que s'hi pugui edificar una vila.	in parochia Sancti Pauli de Seguries			
<i>Diplomatari</i>	doc 334, p	AMSJA	1250/23/10	Reconeixement	El rei Jaume I reconeix a Ramon de la Bisbal, abat del	in parochia			

<i>St Joan</i>	501-504					monestir de Sant Joan de les Abadesses, que li va concedir una terra i uns camps per construir-hi la nova vila que avui dia anomenen Vila Reial.	<i>Sancti Pauli de Seguries</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 347, p 518-519	AMSJA	1253/12/12	Establiment		Berenguer Arnau de Sant Esteve, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix una artiga a Bernat Llobet i a la seva esposa Berenguera a canvi de censos i drets.	<i>Seguries</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 361, p 544-545	AMSJA, <i>olim</i> núm. 6	1257/31/07	Sentència arbitral		Sentència arbitral dictada per Bertran de Comelles, notari públic de la vila de la Ral, i Ramon de Segúries sobre la disputa entre el canonge Oliver, paborde de Tregurà, i Besalú de [Mulleres], per la compra d'uns censos feta per Guillem d'Hort a l'esmentat Besalú.	<i>Seguries, ville Regale</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 375, p 569-574	ACA, Cancelleria, Jaume I, ap. Núm. 30	1261/04/06	Venda		Ramon de Serrallonga i la seva esposa Timbor venen el castell de Llaers a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, a canvi de 30.000 sous i del castell de Tellet, al Rosselló.	<i>Sancti Pauli de Seguris</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 376, p 575-576	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1658	1261/06/06	Promesa		Ramon de Serrallonga i la seva esposa Timbor prometen a Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, que abans de la festa de Nadal vinent eixugaran els deutes i empenyoraments als que s'havien compromès sobre el castell i els homes de Llaers.	<i>Sancti Pauli de Seguriis</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 383, p 588-591	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 1719	1262/17/08	Partició i carta de franqueses		El rei Jaume I i Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, es reparteixen en dues meitats la vila de la Ral i les seves rendes	<i>villa de ça Reyal, villa Regalis</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 384, p 591-593	AMSJA	1263/13/04	Reconeixement		Ramon de Guàrdia reconeix els feus que té pel monestir de Sant Joan de les Abadesses pel fet de posseir els castells de Guàrdia i de Besora. I presta homenatge a l'abat pels dits feus.	<i>Seguriis</i>
<i>Diplomatari St Joan</i>	doc 442, p 707-713	ACA, Cancelleria, Jaume I, núm. 2149	1273/27/03	Establiment		Dalmau de Minyana, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, estableix i assigna rendes a satisfer almoines per a remei de la seva ànima, i, sobretot, de les de Saurina de Seixà i Ramon Sabater. I estableix i distribueix rendes per pitances i aniversaris.	<i>Seguriis</i>
<i>Diplomatari Pere el Gran</i>	vol 1, doc 52, p 151-158	ACA, Cancelleria, Pere II, carp.	1276/27/07	Sentència judicial		El jutge reial Pere de Gualba, sacristà de Vic, promulga sentència sobre la controvèrsia existent entre Berenguer, abat del monestir de Sant Joan de les Abadesses, i Ramon d'Urtx,	<i>in villa Regali</i>

		108, perg. 2				veguer reial, pels drets de possessió de la meitat de Vila-Reial.	
<i>Cartoral Rúbriques Vermelles</i>	doc 131 (38), p 505- 514	ADG, c. 17, n. 38 i c. 18, n. 16	1317/15/01	Venda		El comte Malgaulí d'Empúries ven el bovatge a Guillem de Vilamarí, bisbe de Girona, i als abats de Sant Pere de Rodes, Sant Quirze de Colera, Santa Maria de Roses i Santa Maria de Vilabertran, i al prior d'Ullà, per 140.000 sous.	<i>Segúries</i>
<i>Cartoral Rúbriques Vermelles</i>	doc 158 (122), p 586- 592	ACG, perg. 1320-V-30	1320/30/05	Institució de festivitat		Pere de Rocabertí, bisbe de Girona, institueix la celebració de la festivitat del Corpus a la Seu i n'encomana la provisió de cera a l'obtentor de la capellania de la Barroca.	<i>Seguriis</i>
<i>Lletres bisbe Girona s XIV</i>	vol 1, doc 180, nota 437, p 283	ADG, Nòtules, G-4, f. 27r	1323/02/05	Debitori		Pere de Cornellà, cavaller, reconeix deure 20 lliures per la compra d'un mul a Bernat de Roure, de Segúries.	
<i>Diplomatari de Banyoles</i>	vol 4, doc 923, p 36-44	AMB, Graduarium, ff. 1-6	1387-1401	Necrologi		Necrologi del monestir de Sant Esteve de Banyoles	<i>Berengarius de Seguriis, presbiter</i>

4.7. RELACIÓ DE DOCUMENTACIÓ D'ALTRES ARXIUS

ARXIU HISTÒRIC CIUTAT DE GIRONA (AHCG)

FONS	SÈRIE	DATA	REGEST
Ajuntament de Girona	Lletres reials	1357/04/13	Pere III a Pere de Prats, jurisperit de la ciutat de Girona. A petició de l'abat Ramon de Vallmanya del monestir de Sant Joan de les Abadesses, li encarrega que remeti a la cort el procés sobre la pràctica de la jurisdicció que el rei té a la vegueria de la Ral perquè el Consell Reial l'examini, ja que el veguer, prohoms i universitat de Camprodon volen que aquesta jurisdicció sigui tractada a la vila i vegueria de Camprodon
Ajuntament de Girona	Pergamins	1339/06/30	Promesa feta pel rei Pere III a favor de la Universitat de la ciutat de Girona i dels llocs del bisbat de Girona, de no donar, vendre, permutar, empenyorar, cedir ni alienar del domini reial els comtats de Girona i Besalú, el vescomtat de Bas ni cap lloc del bisbat de Girona. És a dir, la ciutat de Girona: les viles de Besalú, Camprodon, la Ral [...]. També es compromet a no convertir en alodials ni enfranquir els feus que hi té.
Col·lecció Ajuntament Girona	Llibres manuscrits	1448/12/09	Reunió dels homes de remença de les parròquies de St. Joan de les Abadesses, St. Pau de Segúries, St. Martí d'Ogassa i St. Martí de Surroca. En presència de Gabriel Estanyol, notari, substituït de Jaume Coma, notari, i dels testimonis Lleonard Mug, sagristà de l'església de St. Joan i St. Pau, Grau Palomer, beneficiat del monestir de St. Joan de les Abadesses, prevere, Ponç de Casadevall [pictanatoris], i Joan Vinyal, orxeller, habitants de Sant Joan de les Abadesses, són convocats al cementiri de l'església parroquial de Sant Pau de Segúries, amb repic de campanes i so de corn, els homes de les esglésies de Sant Joan de les Abadesses, diòcesi de Vic, amb llicència i per manament del venerable Martí Calvo, donzell, batlle i procurador general de l'abat de Sant Joan de les Abadesses, senyor de les dites parròquies, com també hi és present Nicolau Roca, sotsveguer. AMGi. Llibre del Sindicat Remença, f.155v-156r

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA (ANC)

FONS ANC1-1188 / CASA VENTÓS DE SANT CRISTÒFOL LES FONTS (OLOT)

FONS	SIGNATURA	DATA	REGEST
FONS ANC1-1188	ANC1-1188-T-73	1712-1790	Frigola. "LL / PP / SS. Aquesta cartera conté los censals en paper del Mas Masó del Veynat de Fastús parròquia de Llanàs y del Mas Sayol o Cortada de la parròquia de Vilallonga y del Mas Rovira de la parròquia de Sant Pau de Segúries."
FONS ANC1-1188	ANC1-1188-T-75	[1750-1780]	Frigola. Quaderns d'actes del patrimoni: masos Frigola, Calvell i Miró de la Mirona de Navata, mas Masó de Faitús, mas Rovira de Sant Pau de Segúries, masos Costa i Barrasé de Vilallonga, heretat de les Cabanyes de Camprodon i terçó del delme de Molló.
FONS ANC1-1188	ANC1-1188-T-133	1841-1850	Cadastres i amillaraments de Sant Pau de Segúries.

FONS ANC1-1188	ANC1-1188- T-22	1849-1852	Ventós. Patrimoni de Camprodon. Comptes de l'administrador Albert Jolí, dels béns d'Ignasi Ventós a la Vall de Bac i Sant Pau de Segúries.
-------------------	--------------------	-----------	---

FONS ANC1-769 / EL REGUER DE TAVÈRNOLES

FONS	SIGNATURA	DATA	REGEST
FONS ANC1-769	ANC1-769-T- 591	1698/04/20	Capítols matrimonials de Joan Pere Causadies, moliner de Sant Pau de Segúries, amb Maria Anna Fàbrega i Vila, de Capsec.
FONS ANC1-769	ANC1-769-T- 661	1703/05/19	Època de dot atorgada per Pere Causadies, moliner de farina de Sant Pau de Segúries, i com a procurador de la seva dona Maria Anna Fàbrega i Sala, filla de Miquel Fàbrega, a favor d'Antoni Boix i Pineda, sabater de Santa Margarida de Bianya. L'atorgant reconeix haver rebut d'Antoni Boix, en nom de Ramon Fàbrega, pagès de Capsec, tiet de Maria Anna Fàbrega, part de les 300 lliures del dot d'aquesta.- Llatí.- 1 unitat documental.- 4 folis

ARCHIVO HISTÓRICO NACIONAL

FONS	SIGNATURA	DATA	REGEST
Ministerio de Hacienda	FC-Mº_HACIENDA, 5930,Exp.20	1928	"Montes de utilidad pública en provincia de Gerona" El Ministerio de Fomento declara bienes de utilidad pública los montes 'La Montaña' en Molló, 'Bach de la Eura' en Ribas de Freser, 'Bach de las Tres Fonts' y 'Ribes Altas y Puig Parrús' en San Pablo de Segúries, y el monte estatal 'Comuns, Cala Cabras y Puig de las Troues' en Palafrugell (Gerona)
Fiscalía del Tribunal Supremo	FC-CAUSA_GENERAL, 1437,Exp.7	1940-1946	Expedient corresponent a la peça primera de Sant Pau de Segúries, partit judicial de Puigcerdà. Ramo separado nº 213

CENTRO DOCUMENTAL DE LA MEMÒRIA HISTÒRICA

ARXIU	SIGNATURA	DATA	REGEST
Centro Documental i Memòria Històrica	PS-BARCELONA_GENERALITAT,206, 2 Imatges Núm: 18 / 46 Ref. microfilm: R-660 R-659	1936-1939	Documentació varia relativa a apropiacions fetes a la comarca de Ripollès. Sant Joan de les Abadesses-Vilallonga de Ter. Documentació digitalitzada i consultable a: pares.mcu.es

4.8. ARTICLES I PUBLICACIONS

BOLÒS MASCLANS, Jordi. "Processos de rompuda i d'ocupació de l'espai a l'època medieval. Alguns exemples catalans". *Les Ressources naturelles des Pyrénées du moyen âge à l'époque moderne : exploitation, gestion, appropriation : actes du Congrès International RESOPYR 1*. [Perpignan] : Presses Universitaires de Perpignan, cop. 2005. 119-145 : map

BUSQUETS, F.; FREIXA, M. "La Via romana del Capsacosta (Sant Pau de Segúries, el Ripollès - la Vall de Bianya, la Garrotxa). Història d'un camí". *XIè Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà. Comerç i vies de comunicació (1000 aC-700 dC)*. Puigcerdà : Institut d'Estudis Ceretans, 1998. p. 183-190 : map., il

CLARÀ RESPLANDIS, Josep. "L'època franquista al Ripollès (1939-1960)". *Annals del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès 2005-2006*

DALMAU, Agustí. "Sant Pau a principis de s.XX". *L'era. Revista de Sant Pau de Segúries*. Núm. 1, primer semestre, 2002

DALMAU, Agustí. "Les explotacions mineres de Sant Pau de Segúries". *Programa de la Festa Major*. Sant Pau de Segúries, setembre 2002.

DALMAU, Agustí. "El còlera de 1854 a Sant Pau". *L'era. Revista de Sant Pau de Segúries*. Núm. 2, segon semestre, 2002.

DALMAU, Agustí. "L'arribada del telèfon a Sant Pau". *L'era. Revista de Sant Pau de Segúries*. Núm. 3, primer semestre, 2003.

DALMAU, Agustí. "Sant Pau de Segúries. Els seus atractius". *Programa del XXVIII Aplec Excursionista dels Països Catalans*. Sant Pau de Segúries, octubre-novembre 2004

DALMAU, Agustí. "De la il·lusió a la decepció. El Ripollès, territori afí a l'arxiduc Carles". *Revista de Girona*, núm. 286, p.87-88.

FERRER, Judit. *Centenari de la Germandat de Sant Pau de Segúries (1894-1994)*. Olot, impremta Olster, 1994.

FONT GAROLERA, Jaume. "Territori, paisatge i guerra a través de la mirada d'un pagès del segle XVII. Una relectura geogràfica del diari d'en Joan de la Guàrdia". *AUSA*. XXVI · 172 (2013) p. 329-353. [Dietari conservat a la casa pairal del Mariner de Sant Pau de Segúries (al Ripollès) on, segons Antoni Pladevall, anà a parar l'arxiu familiar dels Guàrdia quan s'emparentaren amb els Mariner. Tot i que és conegut pel nom del Mariner de Sant Pau de Segúries per la seva proximitat a aquest poble, el mas en realitat es troba al municipi de Camprodon.]

IGLÉSIES FORT, Josep. "Demografia pretèrita i actual el Ripollès". *C.E.C.R. ANNALS*, 1992-1993. p.123-161

LAPEDRA, Jacint. "El pont romà de Sant Pau de Segúries". Programa de la Festa Major de Sant Pau de Segúries. Setembre, 2011.

LAPEDRA, Jacint. "Sant Pau de Segúries. Any 1794". Programa de la Festa Major de Sant Pau de Segúries. Setembre, 2012.

RIERA MELIS, Antoni. "El bisbat de Girona al primer terç del segle XV. Aproximació al context socio-econòmic de la sèrie sísmica olotina (1427-1428)". *Anuario de Estudios Medievales*, Jan 1, 1992, Vol.22, p.161.

LLINÀS POL, Joan. "El Pont Vell de la Rovira". *Garrotxes*, núm. 17, 2016. p.82-83

LLINÀS POL, Joan. "Intervenció arqueològica al pont vell de la Rovira". XIII Jornades d'Arqueologia de les Comarques Gironines. Banyoles, 2016.

MASSONS, Josep M. "Cirurgians i metges del Ripollès (de 1750 a 1850)". [Accessible online a RACO]

MURLÀ, Josep. "El rebuig a la fusió dels municipis de Bianya amb el de Sant Pau de Segúries". *Bisania*, núm. 19 (febrer 2012), p. 20-21.

PLADEVALL, Antoni. "El bisbat de Vic entre 1685 i 1688". [Accessible online a RACO]

PLADEVALL, Antoni. "Un cens general de Catalunya de 1626 fins ara desconegut". *AUSA*. Núm. LXXV

PLADEVALL, Antoni. "El passat de Sant Pau de Segúries". *Programa de la Festa Major de Sant Pau de Segúries*. Setembre 1994

PLADEVALL, Antoni. "Creació i antagonisme de les Vegueries de la Ral i Camprodon". *Estudis d'Història Medieval*, Volum: 4: Estudis dedicats a Ferran Soldevila en ocasió del seu setanta-cinquè aniversari. Institut d'Estudis Catalans, 1971. p. 29 - 55

OLIVERA, C.; REDONDO, E.; LAMBERT, J.; RIERA MELIS, A.; ROCA, A. *Els terratrèmols dels segles XIV i XV a Catalunya*. Generalitat de Catalunya : Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona, 2006.

SALRACH, Josep M. "Mercats i fires: el despertar de l'economia en terres de Besalú (segles IX-XIV)". *Annals 1996-1998*. Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca. p.9-36

SIMON TARRES, A.; ALBERCH FUGUERAS, R. "El Cens del 1595. Bisbats de Solsona, Vic i Alt Urgell". [Accessible online a RACO]

TORRAS SALLES, Joaquim. Tesi: Aspectos sanitarios de los archivos parroquiales del arciprestazgo de Sant Joan de les Abadesses durante los siglos XVI, XVII y XVIII (director: Jacint Corbella). Universitat de Barcelona, 1993.
Enllaç tesis: <http://www.tdx.cat/handle/10803/2844>

VICTOR GAY, J. "Els gironins del Terç de Montserrat". *Revista de Girona*. núm. 239 novembre - desembre 2006. p.34-41

Webgrafia:

Web de la Mancomunitat Intermunicipal de la Vall de Camprodon
<http://www.valldecamprodon.org/CA/527/els-municipis/sant-pau-de-seguries/la-ral.html>

Web de l'Ajuntament de Sant Pau de Segúries:
<http://www.santpouseguries.cat/coneix/historia/>

5. CONCLUSIONS

La documentació localitzada ha permès visualitzar, en general, la vida econòmica i social de Sant Pau de Segúries i la Ral. La recerca ha permès realitzar una primera aproximació al control real del monestir de Sant Joan de les Abadesses sobre la gent de Sant Pau de Segúries i de la Ral, a més d'apuntar a un cert dinamisme d'ambdues poblacions entre els segles XIII i XV, constituïdes en viles, l'una murada i l'altra seu nominal d'una notaria itinerant. S'han documentat operacions comercials de bestiar amb Puigcerdà i els constants vincles amb Creixenturri i la vall de Bianya (en contrast amb l'aparent manca de connexió amb el monestir, la vila i la vall de Camprodon), molt especialment entre les segones meitats dels segles XIV i XVI. I a través de la documentació s'han pogut percebre els estralls causats a llarg termini per les primeres onades de Pesta, el terratrèmol de 1428 i la Guerra Civil Catalana (1462-1472). Un cop superat el segle XV, a partir de la segona meitat del s.XVI Sant Pau de Segúries inicia una recuperació, tant social com econòmica. El nucli actual, a redòs del camí Ral de Camprodon a Ripoll, creix als segles XVII i XVIII, iniciant el nucli actual de Sant Pau de Segúries.

5.1. LA VILA DE SANT PAU DE SEGÚRIES

De l'existència d'un nucli urbà a Sant Pau de Segúries no en trobem indicis clars fins al segle XIII, tot i que segurament ja es forma amb anterioritat, atesa la notícia de concessió de privilegi de mercat atorgat pel comte Ramon Berenguer III l'any 1128.

Els esments a la vila més antics que hem documentat es remunten als anys 1217 i 1228, arran d'uns enfranquiments a favor dels seus habitants per part de l'abat de Sant Joan de les Abadesses.

Diversos documents de 1314, 1399 i 1400 esmenten diferents cases. Hi ha, també, un alberg (1314), dos hospicis (1379 i 1400) i un hostal (1449). El 1241 s'hi estableix una farga i el 1362 s'esmenta la presència de "murs" (és a dir, muralles), on treballen els

homes de la Ral. Als afores de la població s'esmenten hortes (1373, 1379) i una devesa (1366).

Aquest nucli de població sofreix un important despoblament als segles XV i XVI, probablement a causa de les pestes i els terratrèmols. Documentalment no s'enregistra aquest despoblament del nucli, que sí que podem entreveure en canvi als masos, sota la forma d'unificacions (1365: unificació dels masos Cadavall, Illa i Groll; 1367: unificació dels masos Pelagut i Torrent; 1382: unificació dels masos Casadevant, Quatre cases i Callís; 1424: unificació dels masos Esteve ça Illa i Casadevall), o de renunciacions a la seva possessió: Casadevant (1375), Hereu (1389), Coromina (1405) o Quatre cases (1434).

Les referències que segueixen evidencien els terribles estralls del terratrèmol del 2 de febrer de 1428. Tot i que fan referència a Camprodon, d'altres documents reflecteixen els efectes del mateix sisme a la Ral i a Sant Joan de les Abadesses. Evidentment, és impossible que Sant Pau de Segúries en quedés al marge.

170

1429, març, 10. Saragossa.

El rei Alfons pren sota la seva plena protecció i guiatge tots els habitants de la vila de Camprodon i els seus termes, juntament amb les cases, masos, terres, vinyes, possessions, censos, rendes, animals, fruits agraris i tots els béns mobles i immobles, ja que la dita vila va ser totalment destruïda i resta a terra a causa del terrible terratrèmol del dia dos de febrer de l'any 1428.

ACA, Cancelleria, reg. 2595, fol. 119v-120r.

171

1429, març, 10. Saragossa.

El rei exposa la dramàtica situació de la vila de Camprodon, que el mes de febrer de 1428 va patir un terrible terratrèmol que enderrocà els seus edificis i els deixà a terra. Gran part dels que no van poder fugir resten compresos, juntament amb les seves pertinences, entre la runa. Només alguns fragments de cossos, extrets amb gran esforç, han pogut rebre sepultura. Els que es van salvar, per protegir-se del fred, van encendre fogueres, però les flames es van estendre i es calà foc al que quedava de la vila. El rei tem que si la vila no és restaurada aviat la gent es dispersarà i el lloc quedarà totalment desert, per això envia Arnau Guillem de Solera, per confirmar els capítols i concessions reials a la vila.

ACA, Cancelleria, reg. 2595, fol. 123v-124r.

El despoblament serà molt important. Al fogatge de 1497 Sant Pau de Segúries (tota la parròquia) té tan sols 2 únics focs, que són 4 el 1515 i 3 el 1553. Al segle XVII es comença a produir una recuperació (25 cases i 153 habitants el 1626), que es consolidarà al segle XVIII (50 cases el 1708, 275 habitants el 1719 i 379 habitants el 1787).

A causa d'aquest fet, és molt probable que el nucli medieval de Sant Pau quedés pràcticament deshabitat i sense activitat durant dècades, i que la recuperació a partir del segle XVII comportés la construcció d'una població nova, precedent directa de l'actual.

Un recorregut visual pel nucli antic permet entreveure només les característiques principals d'aquesta població medieval. Caldrien estudis documentals i arqueològics més aprofundits per obtenir dades fermes sobre les principals característiques d'aquest nucli urbà, així com de quins dels seus elements han estat respectats a partir del repoblament dels segles XVII i XVIII i fins els nostres dies.

Es tracta d'una població en forma de triangle allargassat, amb la cúspide a migdia i la base al nord, afrontada a l'actual plaça de l'Era. Els dos costats laterals del triangle, a ponent i a llevant, estan clarament delimitats pel pas encinglerat de dos cursos d'aigua (el Ter a l'oest i el Cagarrell a l'est), que conflueixen al sud i que conformen un petit altiplà molt ben definit i fàcilment protegit i defensable. El costat més vulnerable, al nord, es pot barrar fàcilment amb la construcció d'un pany de muralla, l'únic que és estrictament necessari, mentre que la continuïtat del camí ral cap al sud se salva amb la construcció d'un pont, que també és un element fàcilment defensable.

A primer cop d'ull, no hi ha cap edifici del poble que es pugui considerar totalment medieval, tot i que la xarxa de carrers i la part baixa d'algunes cases podria conservar indicis d'aquest primer moment. El carrer Major, que travessa el nucli longitudinalment de nord a sud, és amb tota seguretat el camí ral (si més no a partir de l'època moderna), mentre que la plaça Major es troba centríclament ubicada, en el punt on el triangle es comença a eixamplar i permet l'obertura i l'accés a una petita xarxa de carrers secundaris, tant longitudinals com transversals, que s'estén als costats nord i est del nucli.

Pel que fa a la muralla, cal efectuar una recerca arqueològica per poder verificar la seva existència i, en cas de resultats positius, el seu estat de conservació. Els indicis que actualment tenim, que es basen només a partir d'observacions visuals, indiquen que l'hauríem de situar al costat sud de la plaça de l'Era. La disposició actual dels edificis d'aquella banda de la plaça sembla dibuixar una fortificació en dos llenços disposats formant un angle molt obert. En el punt d'unió entre aquests dos llenços, entre les actuals cases num. 5 i 7, hi podria haver hagut el primitiu portal d'entrada i l'accés al primitiu carrer principal (camí ral), que no seria per tant el carrer Major actual. La disposició de diverses cases actuals, en les seves parets metres posteriors, així com el recorregut tan singular (en forma de "4") del carrer de l'Àngel, permeten esbossar una línia força contínua que comunica l'esmentat angle de la muralla amb la plaça Major i que podria ser el vell carrer Major fossilitzat. Cal tanmateix deixar clar que estem parlant d'hipòtesis pendents de comprovació i d'uns estudis que podrien al final proporcionar uns resultats totalment diferents dels que apuntem.

5.2. CAMINS I PONTS

Sant Pau de Segúries és en una cruïlla de camins, lloc de pas obligat, i això ha condicionat la seva història. A Sant Pau s'hi entrecreuen tres camins mil·lenaris:

1- Cap al nord, el camí de Coll d'Ares, per Camprodon i Molló per atènyer el Vallespir (Prats de Molló i Ceret).

2. Cap al sud i a l'oest, el camí de Ripoll, Vic i Barcelona, seguint el Ter.

3. Cap a l'est, la via del Capsacosta, en direcció a Olot i, més enllà, l'Empordà i/o Girona.

Els tres camins conflueixen a poca distància al nord del nucli de Sant Pau, més o menys davant del que actualment és el Carbur. Les carreteres modernes n'han modificat una mica el traçat i ara la confluència es dona en el mateix nucli urbà.

Aquests camins han propiciat l'existència d'albergs (1314), hostals (1449) i hospicis (1379 i 1400), però també han originat els dos nuclis urbans del municipi: Sant Pau i la Ral.

Sant Pau neix en un indret estratègic, on el camí de coll d'Ares a Ripoll discorre per un indret orogràficament ideal, planer però amb excel·lents defenses naturals a llevant i a ponent, i en un cap de pont (el pont de Segúries). Per això la població no es desenvolupa a partir de l'església (sagrera o cellera, com passa molt sovint), sinó en aquest indret estratègic.

La Ral neix també a banda i banda del mateix camí, i per això -en no desenvolupar-se més- agafa la forma d'un carrer allargassat.

L'existència de ponts és bàsica, atesa la necessitat del camí de travessar dues vegades el riu Ter en el seu pas pel terme de Sant Pau de Segúries. Procedent del nord, el camí discorre per la riba dreta de Ter (veïnat de Miralles, la Ral, el Peiró, la Rovira...), però li cal passar a la riba esquerra per atènyer la bifurcació amb la via del Capsacosta i el nucli de Sant Pau.

El pont que permet travessar el Ter és un pont de pedra documentat almenys des del segle XIV (1369, 1372, 1375, 1406, 1437). Històricament és conegut com el pont de l'Illa, i està en funcionament fins a finals del segle XVIII, quan s'esfondra. Les seves restes, denominades "Pont Vell de la Rovira", han estat documentades recentment en unes intervencions arqueològiques. Aquest pont serà substituït al segle XIX per una palanca més precària fins que es construeixi la carretera i un pont nou a poca distància, aigües amunt del Ter.

Passat el nucli de Sant Pau, cal de bell nou travessar el Ter per tornar a la riba dreta (antic veïnat de Genebrosa, masos de la Sala, el Callís, Quatrecases...) amb un nou pont. Actualment és el pont de la Sala, però antigament sembla que s'anomenava pont de Segúries (1406, 1437, 1573), i també era de pedra.

Els documents més significatius sobre aquests ponts daten del segle XV (1406 i 1437), quan s'esmenta que el molí de la vila de Segúries anava de la ribera del pont de Ça Illa fins al pont de Segúries. Posteriorment (1789) aquests ponts són també coneguts com el pont de la Ral i el pont de Sant Pau, respectivament.

5.3. ELS MASOS

La documentació revela l'existència de tot un seguit de masos a l'edat mitjana, la immensa major part dels quals no sembla que hagin arribat fins els nostres dies, probablement a causa de l'esmentat despoblament dels segles XV i XVI.

- Bartolich: 1594.
- Bernat Ponç, mas de: 1233.
- Bosom: 1404, 1466.
- Butrachs: 1180.
- Callís: 1382, 1399, 1450, 1675.
- Capellà: 1399.
- Casademont: 1427, 1449, 1466, 1675.
- Casadevall: 1365 (Ça Cadavall), 1399, 1424, 1460.
- Casadevant: 1371.
- Colomer: 1209, 1210.
- Compte: 1304.
- Coromina: 1399, 1405, 1451.
- Costa, masoveria de: 1399.
- Esteve: 1352 (Esteve Ça Illa), 1388, 1399, 1424 (Esteve Ça Illa).
- Fàbrega, la: 1382, 1395, 1398, 1402.
- Font, mas de la: 1407.
- Genebrosa: 999 (lloc), 1304, 1399.

- Groll: 1365.
- Hereu: 1389.
- Illa: 1365 (Ça Illa), 1399.
- Maça, mas d'es: 1358, 1399, 1436.
- Maldriga: 1627.
- Mata, mas de la: 1358.
- Moner de la Ral: 1594.
- Niumal: 1399.
- Orri: 1675 (deshabitat).
- Peiró: 1594.
- Pelagut: 1367, 1399.
- Plana de ça Illa: 1399.
- Planes: 1126.
- Pont: 1399.
- Quatre cases: 1399, 1434.
- Querola: 1399.
- Ripoll: 1566.
- Rovey: 1369, 1399.
- Sala de Genebrosa, la: 1102, 1382, 1399, 1568.
- Serrat: 1594.
- Serradell: 1358, 1399, 1568.
- Serrademunt: 1593.
- Torrent: 1367, 1399.
- Varo: 1366, 1399 (Ver).

A aquest llistat cal afegir-hi el mas Mariner, que tot i no ser de Sant Pau de Segúries hi és molt proper i hi tenia moltes terres, i el mas Puig. De tots dos se'n conserven els fons patrimonials, el primer conservat al mateix mas i el segon dins del fons patrimonial de la Casa Ventós de Sant Cristòfol les Fonts (Olot). També cal esmentar el mas de la Rovira, que tot i que no és citat directament, la menció repetida de la "batllia de la Rovira o de Çarovira" en documents dels segles XIII, XIV i XV no ens pot fer dubtar de la seva existència.

5.4. ELS MOLINS

Des de ben antic es documenta l'existència de diversos molins prop del Ter:

- Molí de Bernat Ponç: 1175, 1214.
- Molí de Segúries: 1210.
- Molins de Segúries: 1352.

- Molí situat al costat del pont de l'Illa: 1369.
- Molins bladers del Ter, que són sota el pont que anomenen d'Illa: 1372.
- Molí de Segúries, al costat del pont de l'Illa: 1375.
- Molins prop de la vila de la Ral: 1376, 1379.
- Molí de la vila de Segúries, que va de la ribera del pont de Ça Illa fins al pont de Segúries: 1406, 1437.
- Molí fariner de la parròquia: 1594.

5.5. LA RAL

La vila de la Ral és promoguda i fundada pel rei Jaume I l'any 1248. Atesa la dificultat d'establir una vegueria reial a Camprodon a causa de l'oposició del senyor feudal del lloc, l'abat el monestir de Sant Pere de Camprodon, el rei decideix fundar una "vila nova" al lloc més a prop possible perquè pugui ser el centre d'aquesta important i estratègica vegueria reial.

El lloc escollit és un pla a tocar del Ter, delimitat al nord pel torrent i els masos de Miralles, a ponent pel puig de l'Illa, a llevant pel Ter i al sud per la roca del Gorg i el mas Pujol. Travessat pel camí públic, la nova població s'establirà a banda i banda d'aquest camí i es parcel·laran els camps propers, a ponent, coneguts com "les Quarteres de la Ral". L'indret disposarà d'escrivania i de notaria, i de diversos privilegis amb la finalitat de facilitar l'establiment de nous habitants. Els convenis firmats entre el rei i l'abat de Sant Joan de les Abadesses, senyor feudal del lloc, fan possible que aquesta iniciativa comenci a caminar.

L'efecte immediat sobre la vila de Camprodon, que comença a perdre població i activitat a favor de la Ral, fa que el monestir camprodoní rectifiqui i cessi les hostilitats contra el rei, amb els corresponents perjudicis contra la Ral, que no s'acabarà de consolidar mai del tot ni com a vila ni com a vegueria.

Malgrat tot, les accions de l'abat de Sant Joan faran que els acords de 1248 es mantinguin i que, al capdavant, la Ral continuï tenint les seves pròpies notaria i vegueria fins al segle XVIII.

La vegueria de la Ral ha estat objecte d'alguns estudis i investigacions ja publicats. La documentació consultada per nosaltres deixa entreveure un petit nucli urbà relativament actiu als segles XIII, XIV i principis del XV, amb escrivania i notaria en funcionament, com ja hem comentat, i la documentació de diverses cases (1399). Hi trobem altres activitats:

- Sastres: Pere de Mansió (1370), Bernat Subirà i Antoni Codina (1399).
- Hospici (1388, 1402).
- Mercader (1400).
- Ferrer (1401).

La Ral pertany a la parròquia de Sant Pau de Segúries i no tindrà mai autonomia parroquial. El 1388 se sol·licita autorització per construir-hi una església, que reeixirà, però les seves funcions no arribaran mai a ser parroquials. La capella actual, dedicada a la M.D. de Gràcia, és un edifici del segle XVII.

El 2 de febrer de 1428, la Ral és molt afectada per un dels terratrèmols de l'anomenada "sèrie olotina", amb epicentre prop de Camprodon. El poble és en bona part enderrocat i hi ha 9 morts.

